

VLAAMS PARLEMENT



vergadering **C5 – LEE1**
zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 6 oktober 2009

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het niet verkrijgen van uitstel inzake de Europese richtlijn Fijn Stof bij de Europese Commissie	3
Met redenen omklede motie	8
Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gewestbevoegdheid inzake bescherming tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende straling, met name na het arrest van het Grondwettelijk Hof van 15 januari 2009 en het arrest van de Raad van State van 20 mei 2009	8
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de bestrijding van de zilvermeeuw aan de kust	14
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, en tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het inzamelen van oude kledij	18
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de lokale milieuhandhaving	22
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stopzetting van de activiteiten van het Koninklijk Instituut voor het Duurzame Beheer van de Natuurlijke Rijkdommen en de Bevordering van Schone Technologie (KINT)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het toezicht van de Vlaamse Regering op de aanbesteding van de uitgevaardigde subsidies aan het Koninklijk Instituut voor het Duurzame Beheer van de Natuurlijke Rijkdommen en de Bevordering van Schone Technologie (KINT)	26

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het niet verkrijgen van uitstel inzake de Europese richtlijn Fijn Stof bij de Europese Commissie

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil met deze eerste interpellatie van de nieuwe legislatuur de problematiek van de aanwezigheid van fijn stof in de lucht aankaarten. Het is voor iedereen duidelijk dat dat een niet onbelangrijke problematiek is. Dit heeft immers een grote invloed op onze gezondheid en onze levenskwaliteit. De problematiek beperkt zich bovendien niet tot de landsgrenzen, waardoor een Europese maatregel noodzakelijk was.

De Europese richtlijn 1999/30/EG voorziet in normen voor fijn stof. Enerzijds wordt een jaargemiddeldenorm van 40 microgram per kubieke meter opgelegd en anderzijds een daggemiddeldenorm van 50 microgram per kubieke meter, die maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden. Het was eerder al duidelijk dat dit voor Vlaanderen een zeer moeilijke opdracht zou zijn. Voormalig minister van Leefmilieu Hilde Crevits kondigde eind maart 2009 aan dat ze bij Europa uitstel zou vragen tot 2010, aangezien de impact van Vlaamse maatregelen klein zou zijn. Slechts 29 percent van de gemeten concentraties zou immers afkomstig zijn van uitstoot in Vlaanderen.

De richtlijn voorziet in de mogelijkheid voor de lidstaten om uitstel te vragen voor de naleving van de norm voor fijn stof (PM10) tot 2011. Daar zijn echter wel een aantal voorwaarden aan verbonden. Eén: aantonen dat alle mogelijke maatregelen om luchtverontreiniging terug te dringen, genomen zijn. Twee: aantonen dat de overschrijding veroorzaakt is door weersomstandigheden of grensoverschrijdend transport. Drie: aantonen dat met bijkomend gepland beleid de norm binnen drie jaar wel gehaald kan worden.

Na onderzoek van de vraag om uitstel vanuit België heeft de Europese Commissie beslist geen uitstel te geven aan de twee door België voorgestelde zones, namelijk de Antwerpse haven en de Gentse kanaalzone. Nu blijkt dat de Europese Commissie zeer streng is geweest in het verlenen van uitstel: slechts achttien zones uit heel Europa hebben een uitstel verkregen, voornamelijk zones in Hongarije, Duitsland en Oostenrijk. Daarmee wordt ook meteen duidelijk dat Vlaanderen de Europese norm voor fijn stof niet haalt voor de daggrenswaarden.

De vraag is hoe deze Vlaamse Regering met het niet verkrijgen van uitstel voor het halen van de Europese norm voor fijn stof zal omgaan. Zo werd eerder al toegezegd dat het Vlaams actieplan fijn stof met zijn 48 actiepunten voor zowel industrie als burgers in de loop van 2008 geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd zou worden. Dat werd door toenmalig minister voor Leefmilieu Crevits meegedeeld naar aanleiding van verschillende interpellaties op 28 februari 2008.

Vandaag zien we op intranet dat dit parlement nog steeds beschikt over versies daterend van mei 2007 voor het hotspotplan en van december 2005 voor het saneringsplan voor fijn stof. Op de webstek van LNE is echter wel een concreet actieplan voor de haven van Antwerpen en de stad Antwerpen uitgewerkt. Werden beide actieplannen bijgestuurd of is het gebleven bij de uitwerking van het concrete Antwerpse actieplan?

In ieder geval, mevrouw de minister, staat u voor een zeer zware uitdaging. België heeft geen uitstel gekregen, en een zeer dringende bijsturing van beide plannen is absoluut noodzakelijk om alsnog zo snel mogelijk aan de Europese richtlijn te voldoen en geen veroordeling van het Europees Hof op te lopen.

Welke argumenten heeft de Vlaamse Regering gebruikt om uitstel aan te vragen voor het behalen van de fijnstofnorm, zoals door de Europese Commissie wordt opgelegd in de richtlijn? Werd het rapport van de Europese Commissie, waarin de argumenten om geen uitstel te

verlenen worden megedeeld, al grondig bestudeerd? Wat zijn de bevindingen? Hoe zal de verdere samenwerking met de ons omringende industrielanden verlopen, gelet op de grensoverschrijdende vervuiling door fijn stof? Wat zal de Vlaamse Regering doen om verdere veroordeling en boetes te voorkomen? Werd het actieplan fijn stof sinds februari 2008 bijgestuurd, zoals minister Crevits toen meedeelde? Hoe zal de verdere uitvoering van het Vlaams actieplan fijn stof en het hotspotplan verder aangepakt worden?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik stel me ook vragen bij het aanvragen van dat uitstel en bij wat de Vlaamse Regering nu gaat doen. Ik wil de vraag ook wat opentrekken. Het gaat immers niet alleen over fijn stof. Het blijkt dat er ook normoverschrijdingen zijn inzake stikstofdioxide. Hoe gaat de Vlaamse Regering omgaan met luchtvervuiling in het algemeen?

De heer Bart Martens: Welke redenen heeft de Europese Commissie precies aangehaald? Klopt het dat ze onder meer verwijst naar het feit dat we geen slimme kilometerheffing voor personenvervoer hebben overwogen, om aan te geven dat we niet alles uit de kast hebben gehaald om de normen te kunnen halen? Wat betekent dit concreet voor het vergunningenbeleid in Vlaanderen? Straks krijgen we misschien het dossier van de steenkoolcentrale op ons bord, en er zijn tal van nieuwe plannen die de normen verder dreigen te overschrijden. Heeft de weigering van de Europese Commissie om ons uitstel te verlenen daar ook gevolgen voor?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Van den Eynde, de nieuwe richtlijn inzake luchtkwaliteit van 2008 voorziet inderdaad in de mogelijkheid tot het verkrijgen van uitstel, vooral voor de grenswaarde PM10. Omdat we zelf hebben vastgesteld in Vlaanderen dat we die grenswaarden wellicht niet tijdig konden halen, hebben wij, net zoals 17 andere lidstaten, uitstel aangevraagd aan de Europese Commissie. We hebben dat gedaan op de manier waarop we dat moesten doen, via het aangereikte format die vergezeld moest gaan van een aantal plannen, onder meer van een luchtkwaliteitsplan, met alle maatregelen die reeds zijn genomen en de maatregelen waarin wordt voorzien in Vlaanderen. Een belangrijk argument daarbij was dat kon worden aangetoond dat de overschrijdingen toe te wijzen zijn aan grensoverschrijdende bijdragen.

Tot nu toe hebben drie lidstaten uitstel gekregen, zes lidstaten hebben geen uitstel gekregen. Er zijn negen lidstaten waarover nog geen uitspraak werd gedaan.

Wat heeft een rol gespeeld bij de Commissie om tot die beslissing te komen? De Europese Commissie heeft een aantal positieve zaken aangehaald, maar ook een aantal negatieve.

Ik begin met de positieve zaken die de Commissie heeft vastgesteld. Ze vond dat de inventarisatie en de kwantificering van de bijdragen van de verschillende bronnen een goede basis vormt voor de beoordeling van de uitstelaanvraag.

Ze gaat ermee akkoord dat grensoverschrijdende verontreiniging een van de belangrijkste oorzaken is van overschrijdingen in alle Vlaamse zones, wat een voorwaarde is voor het verkrijgen van uitstel.

De Commissie merkt ook op dat relevante reductiemaatregelen voor de belangrijkste bronnen zoals vervoer, industrie, landbouw en verwarming al vóór 2005, het jaar van inwerkingtreding van de grenswaarden, zijn opgenomen, maar dat een bredere aanpak pas met het plan in 2005 tot stand is gebracht.

Ze erkent dat de luchtkwaliteitssituatie in verschillende zones complex is vanwege de aanwezigheid van diffuse bronnen, dit geldt onder meer voor de Gentse kanaalzone en de haven van Antwerpen, en dat daarom niet alle maatregelen konden worden genomen vóór 2005, omdat het nodig was om de problemen verder te bestuderen.

Een laatste positieve vaststelling van de Commissie is dat ze van oordeel is dat de genomen maatregelen vóór 2005 passend waren. Met ‘passend’ wordt evenwel niet bedoeld ‘toereikend’, maar wel dat de maatregelen die nodig waren op dat moment, werden genomen.

De Commissie wees ook op een aantal gebreken in het Vlaamse deel van de aanvraag. Ze haalt aan dat de geraamde concentratieniveaus en effecten van een aantal maatregelen niet in kaart werden gebracht. Hierdoor is het niet duidelijk of de grenswaarde in 2011 kan worden gehaald. Dit was eigenlijk de grond van de weigering, dit gaf de doorslag voor de Commissie. Deze analyse klopt, want de tijd was te kort om bijkomende modelleringen uit te voeren om de invloed op de luchtkwaliteit van recente maatregelen door te rekenen. De derogatieaanvraag diende immers te worden ingediend twee maanden nadat de Europese Commissie het format had gepubliceerd. Vervolgens heeft de Europese Commissie negen maanden de tijd om over de derogatieaanvraag te oordelen.

Een tweede vaststelling van de Europese Commissie die niet zo positief was, was dat op dat moment de invloed van een aantal maatregelen, zoals de beperking van de diffuse emissies, nog niet in kaart kon worden gebracht gezien de complexiteit van de problematiek. Aan een methodologie hiervoor wordt ondertussen gewerkt.

De Europese Commissie haalt verder aan dat een aantal maatregelen niet in overweging zijn genomen, nog niet zijn genomen of pas na 2011 in werking treden. Ze vermeldt hierbij expliciet ‘lage-emissiezones’ en het rekeningrijden.

Ook wordt er expliciet ingegaan op het feit dat België verwacht dat de nationale emissieplafonds voor stikstofoxiden, partim verkeer – een gezamenlijke Belgische bevoegdheid en geen specifiek Vlaams probleem – zullen worden overschreden. Hierover werden echter vroeger reeds uitgebreid de redenen gerapporteerd aan de Europese Commissie. Het gaat daarbij onder meer om een aanpassing van emissiefactoren van verkeer. Het gaat ook over het tegenvallende effect van een aantal Europese maatregelen op wagens in reële verkeersomstandigheden, en dit in vergelijking met de eerdere verwachtingen die op testcycli waren gebaseerd, de verdieseling van het Belgische wagenpark en het feit dat in 1999 nog niet alle emissies van de transportsector, voornamelijk de off-roadsector, in kaart waren gebracht toen de nationale emissieplafonds werden vastgesteld. Dit zijn dus allemaal punten die buiten de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest vielen en nog altijd vallen, en die zich in belangrijke mate binnen de bevoegdheid van het Europese niveau bevinden.

Tot daar de positieve en de eerder negatieve vaststellingen van de Europese Commissie.

Een volgende vraag betreft de samenwerking met de naburige landen, voornamelijk met Nederland en Duitsland en meer bepaald Noordrijn-Westfalen. Er zijn regelmatig contacten met de Nederlandse collega’s en met mijn collega van Noordrijn-Westfalen in het kader van een samenwerkingsverband. Deze samenwerking wordt voortgezet. Er zijn ook reeds contacten geweest met Frankrijk. In het verleden hebben Vlaanderen, Nederland, Duitsland en Frankrijk een gezamenlijke workshop georganiseerd over fijn stof. De focus ligt steeds op het uitwisselen van informatie over bepaalde beleidsmaatregelen. We stellen immers vast dat het niet altijd voor de hand ligt om te vragen om maatregelen te nemen die een effect hebben over de grenzen heen, men wil zich vooral richten op de problematiek binnen de eigen landsgrenzen, want daarvoor bestaat een binnenlands draagvlak.

Wat de contacten met Frankrijk betreft, is het de bedoeling om de invloed van de Franse industrie aan de grens met Vlaanderen beter in kaart te brengen. Daarnaast is er uiteraard het heel belangrijke Europese beleid met gemeenschappelijke maatregelen die een effect hebben op alle lidstaten.

Momenteel wordt nagegaan welke modelleringen op korte termijn bijkomend kunnen worden uitgevoerd om de invloed van recente en geplande maatregelen na te gaan en om zo nodig bijkomende maatregelen door te rekenen. Het resultaat hiervan en eventuele bijkomende maatregelen die nodig zouden zijn, kunnen bijkomend gecommuniceerd worden aan de

Europese Commissie om een inbreukprocedure te vermijden. Onderzoek vraagt wel wat tijd. We zijn ermee bezig en hopen daar zo snel mogelijk mee klaar te zijn.

Het actieplan fijn stof van 2005 wordt ondertussen verder uitgevoerd. Het plan wordt regelmatig door de administratie geëvalueerd en er is een opvolgingssysteem voor de stand van zaken wat betreft de uitvoering van de opgesomde acties. Waar nodig wordt het fijnstofplan aangevuld en bijgestuurd. Dit resulteerde niet in een nieuw totaalplan, het is telkens een bijsturing van het bestaande plan. De bijsturingen gebeurden wel in de diverse deelplannen. Concreet gaat het over het actieplan hotspots van 2007, waar u naar hebt verwezen, en het actieplan stad en haven van Antwerpen van 2008.

Bijsturingen gebeuren er ook via de uitvoering van maatregelen. Sinds februari 2008 werd de premiereregeling voor de installatie van een roetfilter goedgekeurd. De Vlaamse Regering nam eind vorig jaar ook een aantal principiële beslissingen met betrekking tot de invoering van een kilometerheffing voor vrachtwagens en nam ook akte van de werkzaamheden inzake de hervorming van de verkeersbelastingen. Voor dit laatste dossier ben ik ervan overtuigd dat de uitvoering in een stroomversnelling kan geraken. Voor nieuwe grote stookinstallaties werden nieuwe emissienormen in VLAREM (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) opgenomen en ook de algemene emissienorm voor stof in VLAREM werd verstrengd van 50 tot 20 milligram per kubieke meter.

De verdere uitvoering van het fijnstofplan en de deelplannen wordt aangepakt op diverse vlakken. Voor het actieplan stad en haven Antwerpen is er een stuurgroep en zijn er diverse werkgroepen actief die instaan voor de verdere uitwerking van het plan. Er worden een aantal quick wins geselecteerd voor uitvoering op korte termijn zodat er ook op korte termijn een aantal gerichte acties kunnen worden ondernomen. We richten ons daarbij naar de industrie, naar de op- en overslagsector, naar het wegverkeer, naar de scheepvaart en naar de gebouwenverwarming. Verschillende van die acties, waaronder naast de acties van de Vlaamse overheid ook de acties van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, kunnen ook van toepassing zijn in de Gentse kanaalzone. Het is dan ook de bedoeling om op basis van de ervaringen met het actieplan Antwerpen een overleg op te starten met het Gents Havenbedrijf om bijkomende acties en eventueel een plan uit te werken.

Voor wat betreft de hotspotzones Roeselare en Oostrozebeke, lijken de getroffen maatregelen niet helemaal het verhoopte resultaat op te leveren. Wat de effectieve impact van maatregelen op de meetpunten is, wordt momenteel onderzocht door de vakgroep Statistiek van de Universiteit Gent. Door weglating van de invloed van externe factoren, zoals de weersomstandigheden, zal het mogelijk zijn de zuivere invloed van maatregelen te zien. Bedoeling is ook om de resultaten van deze studie voor Oostrozebeke en Roeselare te herevalueren om te kijken welke conclusies daaraan kunnen worden gekoppeld.

Er is uiteraard ook aandacht voor het verkeer. Ik ga ervan uit dat de Vlaamse Regering op korte termijn de hervorming van de verkeersbelasting zal goedkeuren. Ook de invoering van emissiearme zones wordt momenteel onderzocht. De stad Antwerpen en de stad Gent besteden in hun aanpak van de luchtverontreiniging al aandacht aan de mogelijkheid van het invoeren van een emissiearme zone. In het kader van de uitstelaanvraag zal de administratie de bevindingen uit de twee studies nader bestuderen en zal ze ook nagaan wat de mogelijkheden zijn om een Vlaams kader uit te werken. De problematiek van de luchtverontreiniging langs autosnelwegen en belangrijke gewestwegen wordt momenteel verder onderzocht in een studie. De resultaten hiervan worden half volgend jaar verwacht. Voor de zone steden met meer dan 50.000 inwoners zullen de resultaten van MIRA-S (Milieurapport Vlaanderen-Scenario's) nader bestudeerd worden en zal met behulp van modellering nagegaan worden welke bijkomende lokale maatregelen kunnen en moeten worden ingezet.

Om te besluiten: voor elke zone worden op deze manier enerzijds de bestaande maatregelen geëvalueerd en wordt anderzijds nagegaan waar en welke extra maatregelen nodig zijn om de luchtkwaliteitsnormen zo snel mogelijk te halen. Dit alles zal verder worden onderbouwd met

modelleringen. Dit moet ons toelaten om op de belangrijkste bekommernissen van de Commissie in te gaan en een antwoord te bieden. Zoals reeds eerder gesteld, nemen deze gedetailleerde berekeningen wel wat tijd in beslag. Zodra deze resultaten beschikbaar zijn, zal ik rekening houden met de resultaten en ook de nodige bijkomende maatregelen aan de Vlaamse Regering voorstellen.

De heer Sanctorum vroeg hoe ik het beleid in Vlaanderen globaal zal aanpakken. U zult nog even geduld moeten hebben; we zijn volop bezig met de beleidsnota die binnenkort wordt ingediend in het Vlaams Parlement. Dan zullen wij een antwoord geven op uw vragen.

Mijnheer Martens, u vroeg op basis van wat de Europese Commissie heeft beslist wat de voor- en nadelen waren. Ik denk dat ik die voldoende heb geschetst. U vroeg of het effect heeft op het vergunningenbeleid. Ik denk dat globaal gezien bij iedere milieuv vergunning een en ander moet worden afgewogen en dat alles in rekening moet worden gebracht. Er is ook altijd een milieueffectrapport (MER) dat dit alles mee in kaart brengt.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Het is duidelijk dat er nog heel veel werk voor de boeg is en dat niet alleen u maar ook vele andere ministers mede verantwoordelijk zijn om te voldoen aan de Europese richtlijn, ik denk onder meer aan de minister van Openbare Werken en van Wonen. U zult zeker een goede samenwerking moeten opbouwen met uw collega-ministers. Ik vraag me af of dat in een werkgroep gebeurt. Hebt u daar regelmatig overleg over? Loopt dat gestructureerd? U zegt dat nog heel veel nieuwe maatregelen en voorstellen noodzakelijk zijn en dat het nog heel wat tijd in beslag zal nemen. Het is niet duidelijk op welke manier dat zal verlopen.

Voor ons, parlementsleden, is het ook heel moeilijk om concreet op te volgen wat er op het terrein gebeurt. De heer Peumans heeft er al heel vaak op gewezen dat de informatie voor ons heel moeilijk terug te vinden is op het net. Op welke manier zal die informatie, ook wat dit onderwerp betreft, beter zichtbaar worden gemaakt voor ons? Dan zouden we ook niet altijd naar deze commissie hoeven te komen om te vragen naar een stand van zaken.

Welke procedure moet er nu verder worden gevolgd? Gaan we verder werken om aan die maatregel te voldoen? Dat alleen zal mijns inziens niet volstaan. Verder overleg met Europa zal absoluut noodzakelijk zijn. Kunnen we bezwaar indienen tegen hun beslissing? Kan er nog verder uitstel worden verkregen om geen sanctie te lopen, bijvoorbeeld door uw administratieve verplichtingen, die nu nog niet afgewerkt waren, verder te vervolledigen?

Het blijven allemaal open vragen. Onze fractie zal alvast een met redenen omklede motie indienen.

De heer Hermes Sanctorum: Ik heb de indruk dat er nogal veel wordt verwezen naar die beleidsbrieven, maar ik aanvaard dat. Ik hoop dat u als minister vooral energie zult steken in het verbeteren van de luchtkwaliteit, en minder in het aanvragen van bijkomend uitstel en dergelijke meer. De focus moet echt wel op de luchtkwaliteit liggen.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Van den Eynde, er is een werkgroep die het actieplan fijn stof opvolgt. Die mensen kijken na of de maatregelen die daarin staan, ook effectief worden uitgevoerd.

Minister Crevits zal een werkgroep oprichten met betrekking tot de vergroening van de autofiscaliteit. Daar kunnen de verschillende bevoegdheidsdomeinen aan bod komen, zodat er sprake kan zijn van een globale aanpak. Ook inzake energie zal dat wellicht zo zijn.

Er is geen formele procedure meer mogelijk om een bezwaar in te dienen om toch nog uitstel te verkrijgen. Dit is de uitspraak van de Europese Commissie. We gaan nu uiteraard alles doen om te proberen die norm te halen. Dat zal niet gemakkelijk zijn. We zullen ook een en ander mooi in kaart brengen, zodat we een aantal zaken in handen hebben om te bewijzen dat

we ons uiterste best hebben gedaan, mocht er ooit een inbreukprocedure worden opgestart. Maar het is onze ambitie om de norm effectief te halen.

Mijnheer Sanctorum, het is gebruikelijk om te wachten tot alles in de beleidsnota's staat. We kunnen daar ook moeilijk op vooruitlopen. Het zou ons kwalijk worden genomen indien we daar nu al iets over zouden zeggen. De beleidsnota's worden op 21 oktober ingediend. Bij de bespreking ervan zullen we dan graag ingaan op het globale plan.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik wil niet gezegd hebben dat u geen gezonde ambitie mag hebben om aan die richtlijn te voldoen. Maar indien ons dat niet zal lukken, zullen we toch een en ander in handen moeten hebben om te voorkomen dat we een sanctie oplopen. Daarom vroeg ik me af welke zaken we nog allemaal moeten volbrengen. Ik dacht dat er nog een uitstel mogelijk was, maar dat blijkt dus niet het geval te zijn.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Van den Eynde werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gewestbevoegdheid inzake bescherming tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende straling, met name na het arrest van het Grondwettelijk Hof van 15 januari 2009 en het arrest van de Raad van State van 20 mei 2009

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn interpellatie handelt over niet-ioniserende straling in Vlaanderen. Dat gaat meer bepaald over gsm-straling, UMTS-straling (universal mobile telecommunications system), stralingen ten gevolge van hoogspanningsleidingen, draadloze telefoons, draadloos internet, babyfoons en ga zo maar verder. We leven tenslotte in het draadloze tijdperk.

Mevrouw de minister, sinds 15 januari 2009 worden er geen metingen van niet-ioniserende straling meer uitgevoerd door de federale overheid. Dat is het gevolg van een arrest van het Grondwettelijk Hof, dat stelt dat stralingsnormen en de controle erop een gewestelijke bevoegdheid zijn. Voordien was het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT) daarvoor bevoegd.

Die uitspraak kwam er naar aanleiding van een klacht vanwege telecomoperatoren, gesteund door de federale overheid, tegen een Brusselse ordonnantie die 3 volt per meter als norm wilde invoeren. De federale norm lag een heel stuk hoger en gold trouwens ook afhankelijk van de frequentie van de straling. Op 2 mei van dit jaar vernietigde de Raad van State het KB van 2005 dat de federale stralingsnormen regelde. Op 12 februari werd door de verschillende regeringen ook afgesproken dat er zo snel mogelijk een oplossing zou worden uitgewerkt.

We zijn nu negen maanden verder, mevrouw de minister. En wat blijkt? Brussel en Wallonië hebben via een ordonnantie en een decreet normen ingevoerd en stellen uitvoeringsbesluiten op. In Vlaanderen daarentegen bestaat er nog altijd een juridisch vacuüm rond niet-ioniserende straling: geen normen, geen metingen en geen handhaving. Nochtans keurde het Vlaams Parlement op 7 januari 2009 kamerbreed een resolutie goed die stelde dat er een norm van 3 volt per meter zou worden ingevoerd, en een streefnorm van 0,6 volt per meter.

Die resolutie kwam tot stand na een aantal hoorzittingen met experts inzake straling en gezondheidseffecten. U was overigens een van de hoofdindieners van het voorstel van resolutie, mevrouw de minister. Bovendien beloofde uw voorganger, minister Crevits, dat er een initiatief zou worden genomen voor de verkiezingen van 7 juni.

Het relaas van de experts tijdens de hoorzittingen was vrij verontrustend. Ik nodig de collega's dan ook uit om de verslagen eens te lezen. Er bestaat grotendeels een wetenschappelijke consensus dat er risico's verbonden zijn aan niet-ioniserende straling. Voor de bestaande wetenschappelijke onzekerheden dient het voorzorgsprincipe te worden toegepast. Verder moeten risicogroepen, zoals kinderen, extra worden beschermd tegen straling. Ik heb begrepen dat dat laatste erg gevoelig ligt bij u, mevrouw de minister.

Ik heb zelf ook een klein onderzoekje gedaan en heb vastgesteld dat in 65 scholen, 35 ziekenhuizen en 19 rusthuizen in Vlaanderen gsm- en UMTS-zendmasten zijn ingeplant. En dan hebben we het nog niet over de zendmasten en antennes die in de buurt van scholen, ziekenhuizen en rusthuizen staan. Ik heb ook een aantal metingen gedaan met een professioneel apparaat. In de meeste scholen bleef de straling onder de 3 volt per meter, maar ik heb ook overschrijdingen gemeten. Bovendien waren overschrijdingen van de aanbevolen norm van 0,6 volt per meter schering en inslag in de buurt van zendmasten in scholen.

Belangrijk om mee te geven is ook dat de huidige technologie perfect kan werken bij lagere stralingsniveaus. De normering in Salzburg bewijst dat. En blijkbaar zijn er recent ook gelijkaardige bevindingen gedaan in Liechtenstein.

Hoe verklaart de Vlaamse Regering dat het zo lang heeft geduurd vooraleer werd uitgeklaard dat de stralingsnormen onze bevoegdheid waren? Zijn er, gezien het juridische vacuüm, nog administratieve daden gesteld sinds 15 januari 2009? Hoe staat het nu met die eigen regelgeving? Is er overleg met de andere gewesten, en eventueel met de federale overheid, om een gemeenschappelijke norm op te stellen?

Wat met de overdracht van kennis, materiaal en personeel vanuit het BIPT? Wat met de extra bescherming van gevoelige bevolkingsgroepen, zoals kinderen, ouderen en zieken, zoals die werd aanbevolen in de resolutie en tijdens de hoorzitting met de experts? Wat heeft de Vlaamse Regering gedaan om het gsm-gebruik bij kinderen en het gebruik van babyfoons te ontraden? Wat is de regering in dat verband nog van plan in de toekomst?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb die hoorzittingen destijds bijgewoond. Ik wil er u attent op maken dat niet alle aanwezigen dezelfde uitspraken deden over de invloed op de gezondheid op korte termijn. Men heeft toen wel uitspraken gedaan over de lange termijn. Als ze nog tien of twintig jaar de tijd zouden hebben om het te onderzoeken, zouden ze zaken kunnen vertellen waarvan ze wel zeker zijn.

Indien wij naar de 3 voltnorm zouden gaan, zouden er op bepaalde plaatsen bijzonder veel masten moeten komen om te zorgen dat de computers en de gsm niet uitvallen. Het is dus misschien toch niet zo goed om al die zaken te verbreden in aantal, in plaats van in sterkte. Dat is wat mij is bijgebleven van die hoorzitting.

Het is wel nodig dat we daar effectief iets aan doen en dat u een voorstel van beslissing doet, mevrouw de minister, zodat er toch een zekere bescherming van de gezondheid is.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, ik ben blij dat deze problematiek aan bod komt in de eerste commissievergadering van deze legislatuur. In de vorige legislatuur heb ik de thematiek inderdaad goed opgevolgd. We hebben toen heel zinvolle hoorzittingen gehad. Het parlement heeft toen ook, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, een resolutie goedgekeurd.

Ik wil eerst en vooral een aantal zaken in de juiste context plaatsen. Het is niet volledig juist te stellen dat pas door het arrest van het Grondwettelijk Hof blijkt dat de regeling van stralingsnormen een gewestbevoegdheid is. Het is beter te stellen dat door het arrest van het Grondwettelijk Hof nu duidelijk blijkt dat de regeling van stralingsnormen énkél een gewestbevoegdheid is, en dus niet meer eveneens een federale bevoegdheid.

Het Grondwettelijk Hof stelde in zijn arrest van 15 januari 2009 inderdaad op ondubbelzinnige wijze dat de gewestelijke bevoegdheid op grond van artikel 6, paragraaf 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, de bevoegdheid omvat om maatregelen te treffen ter voorkoming en beperking van de risico's verbonden aan niet-ioniserende stralingen, met inbegrip van de beperking van de blootstelling van de mens aan het risico van dergelijke stralingen die zich doorheen zijn leefmilieu verspreiden. De omstandigheid dat zulke maatregelen bijdragen tot de bescherming van de volksgezondheid, doet volgens het Hof geen afbreuk aan de gewestelijke bevoegdheid. Het leefmilieubeleid strekt er immers toe de diverse onderdelen van het leefmilieu van de mens te beschermen, in eerste instantie om aldus zijn gezondheid te vrijwaren. Het Hof stelde eveneens dat de federale overheid op grond van haar residuaire bevoegdheid niet meer bevoegd is om blootstellingsnormen vast te stellen.

Wanneer men echter kijkt naar het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State van 28 juli 2000, stelt men vast dat de federale overheid ook bevoegd is om de stralingsnormen vast te leggen. Vooreerst stelde de Raad van State vast dat in zoverre het ontwerp van koninklijk besluit, met het oog op de bescherming van de volksgezondheid, een maximale grenswaarde voor de blootstelling van de mens aan stralingen van elektromagnetische velden beoogde vast te stellen, het geen bevoegdheidsprobleem doet rijzen, aangezien de volksgezondheid, met uitzondering van een aantal aspecten, tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort.

Verder stelde de Raad dat, waar de federale overheid bevoegd is om maatregelen te nemen inzake de bescherming tegen ioniserende stralingen, de gewesten bevoegd zijn om de bescherming van het leefmilieu te regelen wat de niet-ioniserende stralingen betreft. In zoverre zendmasten zouden worden aangemerkt als gevaarlijke, ongezonde of hinderlijke inrichtingen, kwam het luidens de Raad van State bovendien de gewesten toe de nodige maatregelen te nemen op het vlak van de exploitatie van die masten. Het kon derhalve niet worden uitgesloten dat de gewesten op grond van hun bevoegdheid inzake de bescherming van het leefmilieu, normen met betrekking tot zendmasten uitvaardigen ter voorkoming van de verontreiniging van het leefmilieu door niet-ioniserende stralingen.

Samengevat kan worden gesteld dat het Hof, na een zeer diepgaand en grondig onderzoek, met zijn arrest de onduidelijkheid die reeds geruime tijd bestond, heeft weggewerkt. Het Hof heeft gesteld dat inzake de uitoefening van de bevoegdheid over de stralingsnormen er geen sprake is van parallelle bevoegdheden tussen de federale overheid en de gewesten, en dat deze aangelegenheid enkel tot de bevoegdheid van de gewesten behoort.

Sinds het arrest van het Grondwettelijk Hof zijn er geen administratieve of andere daden meer gesteld.

Momenteel wordt een ontwerp van besluit voorbereid dat het voormalige koninklijk besluit van 2005 zal vervangen. Een decreet is niet nodig omdat de kaderwet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen, infrasonen en ultrasonen voldoende wettelijke basis biedt.

Ter voorbereiding van de Vlaamse normering voor elektromagnetische golven van vast opgestelde zendantennes werd een reguleringsimpactanalyse (RIA) opgesteld waarin de beoogde doelstellingen, de opties en de effecten van de voorgestelde reglementering werden onderzocht en een voorstel voor normering werd geformuleerd. In dit kader werd een uitgebreide

consultatieronde gehouden met de betrokken actoren. Het gaat om operatoren voor mobiele telefonie, het communicatiesysteem van de hulp- en veiligheidsdiensten ASTRID, Infrabel, radio en tv, radioamateurs, defensie, Belgocontrol en de afdeling Toezicht Volksgezondheid (ToVo). De verschillende argumenten en bekommernissen die uit dat overleg zijn voortgevloeid, zijn opgenomen als argumenten in de RIA. Deze maand stuur ik het ontwerp van reguleringssimpactanalyse (RIA) een laatste maal door aan alle betrokken actoren, zodat iedereen nog zijn commentaar kan geven. Op die manier hoop ik dat de RIA een degelijke en onderbouwde basis zal vormen voor de verdere politieke besluitvorming. Ik plan dan ook om het ontwerp van besluit samen met de RIA nog in 2009 voor een eerste lezing voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Bij het voorbereiden van de Vlaamse regelgeving voor elektromagnetische golven van vast opgestelde zendantennes werd enerzijds uitgegaan van de voormalige federale norm van het KB van 2005 en het wettelijke kader in andere landen en gewesten – dus ook Wallonië en Brussel – en anderzijds van het ambitieniveau van de Vlaamse resolutie betreffende niet-ioniserende straling, zoals die hier in het parlement is aangenomen op 7 januari 2009, waarin wordt gestreefd naar een normverlaging tot 3 volt per meter.

In Brussel is sinds 1 maart 2007 een ordonnantie betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen van kracht die 3 volt per meter bij 900 megahertz als globale immissienorm vooropstelt. Er zijn tot op heden echter nog geen uitvoeringsbesluiten van deze ordonnantie, waardoor ze ook nog niet in werking treedt. In Wallonië werd op 3 april 2009 een decreet om 3 volt per meter bij alle frequenties als immissienorm per antenne te implementeren, goedgekeurd door het Waals Parlement. In Wallonië en Brussel is de invulling van de norm van 3 volt per meter dus duidelijk niet dezelfde. Eenzelfde opmerking kan trouwens worden gemaakt met betrekking tot de zogenaamd strengere regelgeving in steden als Parijs of Salzburg.

Wat de beste aanpak vormt voor de nieuwe Vlaamse regelgeving, hangt dan ook af van een aantal criteria, zoals wetenschappelijke onderbouwing, bescherming van de volksgezondheid, beperking van de blootstelling, afstemming met de andere gewesten en haalbaarheid van de verschillende opties. Dat alles wordt onderzocht in de daarnet vermelde reguleringssimpactanalyse. Afstemming met de andere gewesten is dus inderdaad een van de criteria, maar ik stel wel vast dat de wetgeving in het Brusselse en het Waalse Gewest verschillend is.

Overleggen met de bedoeling om tot een consensus over een gemeenschappelijke norm te komen, is vandaag niet echt mijn bedoeling, zeker niet nu vaststaat dat een dergelijke norm in Vlaanderen een volledig Vlaamse bevoegdheid is en er een dringende vraag is naar duidelijkheid. U vroeg zelf al waarom het zolang geduurd heeft. Als we nu nog eens moeten overleggen, zijn we meteen weer een aantal maanden verder. Ik zal het overleg met de andere gewesten wel opstarten, maar eerder richten op thema's waarvoor afstemming om juridische of inhoudelijke redenen wel vereist is. Ik meen dat het goed is om eerst in Vlaanderen duidelijkheid te creëren.

Ter voorbereiding van het ontwerp van besluit werd op regelmatige basis overleg gepleegd met vertegenwoordigers van het BIPT om tot een maximale overdracht van kennis te komen. Het gaat om een beoordeling van technische dossiers, een meting van elektromagnetische straling, het opstellen van een register van vast opgestelde zendantennes en dergelijke meer. De overdracht van kennis, gebruik van materiaal en inzet van personeel is dan ook een belangrijk aandachtspunt in het kader van de nieuwe Vlaamse reglementering die reeds ter sprake is gekomen. Een mogelijke optie die wordt overwogen, is om een samenwerkingsakkoord af te sluiten met het BIPT voor het uitvoeren van een aantal taken. Ik denk daarbij aan een conformiteitsbeoordeling, metingen en een register van zendantennes. In het kader van de Vlaamse stralingsnormering van vast opgestelde zendantennes, kan deze samenwerking een meerwaarde betekenen. Het voordeel is dat in een overgangperiode de gegevens opnieuw beschikbaar zullen zijn en dat op basis van die kennis ook een conformiteitsbeoordeling aan-

wezig kan zijn. Op basis van de ervaring in de overgangperiode kan worden beoordeeld of het aangewezen is om de samenwerkingsovereenkomst verder te verlengen of om de taken volledig over te hevelen naar de werking van de Vlaamse administratie.

In het kader van de nieuwe Vlaamse normering voor vast opgestelde zendantennes wordt onderzocht of het mogelijk is om gevoelige groepen extra te beschermen tegen de blootstelling aan niet-ioniserende straling, bijvoorbeeld door een extra norm op te leggen op plaatsen waar kwetsbare mensen regelmatig verblijven, scholen, crèches, ziekenhuizen en bejaarden-tehuizen, gelijkaardig aan de reglementering in Wallonië, Luxemburg en Zwitserland.

Een andere manier om blootstelling van de bevolking in het algemeen en van gevoelige groepen in het bijzonder, te beperken, vormen de informatie-initiatieven die in het verleden genomen werden binnen het Vlaams Medisch Milieukundig Netwerk met betrekking tot de risico's van niet-ioniserende straling. Binnen het Medisch Milieukundig Netwerk werkt de dienst Milieu & Gezondheid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) nauw samen met de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Ze werken samen voor wat betreft de gezondheidseffecten van milieugerelateerde blootstellingen. Ook de Medisch Milieukundigen (MMK's) bij het lokaal gezondheids-overleg (LOGO's) spelen een belangrijke rol bij het rechtstreeks verstrekken van informatie aan burgers en het beantwoorden van vragen over milieugerelateerde gezondheidsaspecten.

De dienst Milieu & Gezondheid van het departement LNE informeert via de website <http://milieugezondheid.lne.be> over resultaten en conclusies van studies in verband met de blootstelling aan elektromagnetische golven. In de brochure 'Wonen en Gezondheid' van het Agentschap Zorg en Gezondheid komt, naast straling van zendmasten en gsm's, of hoogfrequente straling, ook straling gegenereerd door elektrische leidingen en huishoudapparaten, of laagfrequente straling, aan bod.

Daarnaast werd in 2007 de folder 'Je kind loopt wel/geen risico door te bellen met een gsm' door de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid uitgebracht. Deze folder informeert de specifieke doelgroep van ouders van jonge kinderen en geeft concrete tips in verband met gsm-gebruik. Deze tips willen de blootstelling aan elektromagnetische golven die gsm's uitzenden, beperken en zijn specifiek gericht op kinderen. Het betreft het ontraden van het gebruik van de gsm door kinderen. Deze folder kan ook elektronisch worden geraadpleegd via www.zorg-en-gezondheid.be.

Ook het Steunpunt Milieu en Gezondheid voorziet in informatie over gezondheidsrisico's van niet-ioniserende straling door publicatie op de website www.milieu-en-gezondheid.be, van literatuurstudies en de vraagbaak van meest gestelde vragen. Ten slotte worden in de Bio-monitor, de elektronische nieuwsbrief van het steunpunt, artikels over niet-ioniserende straling gepubliceerd.

Het Milieurapport Vlaanderen (MIRA) volgt de stand van zaken op en stelt de informatie ter beschikking via het MIRA-T achtergronddocument 'niet-ioniserende straling'.

Te vermelden is ook dat het Instituut Samenleving en Technologie (IST) van het Vlaams Parlement, het voormalige viWTA, een brochure 'Elektrostress in huis: feit of fictie?' met praktische tips ter beschikking heeft gesteld op haar website www.samenlevingen-technologie.be. Die tips worden dus ruim verspreid en zijn makkelijk raadpleegbaar.

De meeste draadloze babyfoons werken door middel van radiogolven. Ze bestaan uit een baby-eenheid, de zender, en één of meerdere ouder-toestellen, de ontvangers. Bij sommige toestellen kunnen beide eenheden zenden en ontvangen. De meeste babyfoons zenden niet continu signalen uit, maar alleen wanneer een bepaald geluidsniveau wordt bereikt. Draadloze babyfoons met videofunctie zenden wel voortdurend uit.

Er bestaat een grote variatie in babyfoons voor wat het bereik en de emissieniveaus betreft. Het piekvermogen kan variëren tussen 10 en 500 milliwatt, dat is dus 4 tot 200 keer lager dan

het piekvermogen van een gsm. De emissies nemen sterk af met de afstand tot de toestellen. Uit onderzoek, uitgevoerd door de 'Federal Office of Public Health' (FOPH) in Zwitserland, bleek dat emissies van babyfoons steeds lager zijn dan de aanbevolen grenswaarde. Voor de minst krachtige is dat 28 keer lager, voor de meest krachtige toestellen 3 keer lager. Op een afstand van 1 meter was dit respectievelijk al 93 tot 9 keer lager. De emissies van babyfoons op zich stellen dus geen problemen.

Uit voorzorgsprincipe, en dat is voor ons heel belangrijk, wordt aangeraden om de blootstelling aan het kind zo laag mogelijk te houden. Dit wordt ook expliciet opgenomen in de gebruiksaanwijzing van de toestellen. Wat moet men daarvoor doen: de babyfoon op een afstand van minstens 1 meter van het babybedje plaatsen, kiezen voor toestellen die niet continu uitzenden en het toestel op 'stemactivatie' zetten zodat enkel een signaal wordt uitgezonden na het activeren van de zender door de stem van de baby.

Schadelijke gezondheidseffecten door het gebruik van babyfoons werden wetenschappelijk niet aangetoond; het gebruik van deze toestellen ontraden, is dan ook voorbarig. Het vermogen van draadloze toestellen voor telecommunicatie zoals draadloos internet, de DECT-telefoons (digital enhanced cordless telecommunications) en babyfoons is zeer klein, enkele milliwatt, de reikwijdte van deze toestellen is beperkt en ze hebben dan ook weinig invloed op de totale veldsterkte in een bepaald punt.

Een meetcampagne in opdracht van de dienst Milieu & Gezondheid 'Binnenhuisblootstelling van kinderen aan ELF, VLF en RF elektromagnetische velden van interne en externe bronnen' richtte zich specifiek op de blootstelling van kinderen aan radiofrequente velden (RF-velden) van draadloze toepassingen en blootstelling aan tv- en pc-schermen. De persoonlijke RF-exposimetrie van de kinderen toonde aan dat de RF-niveaus die voortgebracht werden door het binnenhuis gebruik van gsm, wireless fidelity (wifi), gps, microgolfoven, DECT en dergelijke meer, en buitenhuisbronnen, radio en tv, gsm, UMTS, TETRA (terrestrial trunked radio) en zo meer, zeer zwak waren: het totale E-veld van alle toepassingen bedroeg 0,6 volt per meter.

Op basis van de metingen kan worden besloten dat de binnenhuisblootstelling van het kind aan de 'extremely low frequency' (ELF), 'very low frequency' (VLF) en de RF-velden gegenereerd door interne en externe bronnen, over het algemeen vrij laag is en aldus conform is met de referentieniveaus van de internationale normen, aanbevelingen en richtlijnen en met het mogelijke risico dat eraan verbonden is.

Er werd wel vastgesteld dat relatief sterke piekvelden aan het oor en hoofd door het gsm- en DECT-handtoestel kunnen worden geproduceerd. Kinderen absorberen meer energie dan volwassenen en daarom wordt aanbevolen dat kinderen beide handtoestellen, zowel gsm als DECT, niet of heel beperkt gebruiken.

In 2007 bracht de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid de folder 'Je kind loopt wel/geen risico door te bellen met een gsm' uit met concrete tips – ik had het hier al over in mijn antwoord op een eerdere deelvraag.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Mevrouw de minister, u zei: "Het is niet onomstotelijk bewezen." Maar het is niet omdat iets niet ondubbelzinnig wetenschappelijk is aangetoond, dat het niet schadelijk is. Het verschil tussen de eerste aanwijzingen en het uiteindelijke, voor 100 percent wetenschappelijke bewijs is vaak heel groot, kijkt u maar naar de problematiek van de tabak, het asbest en zelfs het klimaat. Vandaar dat het voorzorgsprincipe sterk wordt aangeraden.

Ik heb toch een aantal reacties. U stelt dat er dit jaar een uitvoeringsbesluit komt inzake niet-ioniserende straling. Ik hoop dat dat zo zal zijn. Uw voorganger is haar belofte niet nagekomen, ik ga ervan uit dat u dat wel zult doen.

Als ik het goed heb begrepen, maar ik ben natuurlijk geen jurist, is zo'n uitvoeringsbesluit volgens u mogelijk zonder decreet. Dat verbaast me een beetje, want ik heb hier een verslag van een interkabinettenwerkgroep van 12 februari 2009 met vertegenwoordigers van de verschillende gewesten en daarbij kwam aan bod dat de niet-ioniserende straling binnen de Vlaamse reglementering betreffende de milieuvergunning (VLAREM) zou kunnen vallen. Er staat letterlijk: "Het Vlaamse Gewest wijst erop dat de VLAREM-reglementering het reeds mogelijk maakt om deze juridische leemte op te vullen, uitgezonderd inzake het vastleggen van de stralingsnorm, die nog het voorwerp van een decreet moet zijn". Het kan zijn dat uw oplossing ook mogelijk is, maar het verbaast me toch enigszins dat er een norm kan worden opgelegd zonder een decreet.

Het verslag van de studie, een RIA blijkbaar, zou ik graag eens willen zien. Blijkbaar staat daarin een overzicht van de consultatie van de verschillende operatoren en dergelijke.

U stelt over Brussel dat de 3 volt per meter enkel bij 900 megahertz zou gelden, maar bij mijn weten zijn die uitvoeringsbesluiten nog altijd in de maak. Het laatste dat ik daarover in de wandelgangen heb vernomen, is dat het over een totaalnorm zou gaan. Maar goed, ik heb natuurlijk minder inzage in dat soort zaken dan u.

U zegt dat de bescherming van gevoelige bevolkingsgroepen wordt onderzocht, maar dat vind ik eerlijk gezegd een teleurstellend antwoord. Ik haalde daarnet aan dat er in 65 scholen zendmasten ingeplant werden. Ik geef u ook mee dat er wel overschrijdingen van de norm zijn, wat logisch is. Wat zal er nu gebeuren? Gewoon stellen dat u dit nog aan het onderzoeken bent, is een beetje een mager antwoord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb duidelijk gezegd dat ook voor mij het voorzorgsprincipe heel belangrijk is. We hebben de resolutie van het Vlaams Parlement, die ik zelf mee ingediend heb, die de richtlijn vormt waarmee we verder werken.

U vraagt of het voldoende is dat er alleen een besluit komt. Dat werd juridisch onderzocht door de diensten van onze administratie, en die maken zich sterk dat we over de basis, het wettelijke gegeven, beschikken om zo te werken. Blijkbaar kan het via een besluit. Op die manier kan alles ook veel sneller gebeuren, en dat is een goede zaak.

Inzake uw opmerking dat ik zou hebben gezegd dat we nog aan het bekijken zijn of er sprake is van schadelijkheid voor specifieke groepen, denk ik dat u me niet goed begrepen hebt. We zijn aan het bekijken hoe we inzake die gevoelige groepen en de plaatsen waar die mensen verblijven, de norm kunnen aanpassen of maatregelen kunnen nemen om zo tot oplossingen te komen. Het is niet dat we onderzoeken of er extra schadelijke gevolgen zijn, we bekijken hoe we dit in het reglement of het besluit moeten verwerken om het in de praktijk opgelost te krijgen.

Wat u zegt over de bestaande aanwezigheid van zendantennes, dat klopt. Het is ook zo dat er dikwijls kleine antennes waar geen vergunning voor nodig is, worden geplaatst op daken en aan gevels. Lokale besturen en dergelijke weten vaak niet dat die antennes er zijn. Dit is een vaststelling.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de bestrijding van de zilvermeeuw aan de kust

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, het onderwerp van mijn vraag zal sommige collega's misschien niet zo belangrijk lijken, maar ik vond het toch belangrijk om

op deze problematiek terug te komen, niet het minst omdat we deze problematiek in het verleden reeds meermalen hebben behandeld in deze commissie en er nog altijd geen oplossing is.

Mijn vraag is gebaseerd op persberichten inzake het schepencollege van Knokke-Heist, maar ook in andere kustgemeenten stellen zich problemen in verband met het gedrag van de meeuwen. Er zijn ondertussen niet alleen mondelinge klachten, maar ook schriftelijke klachten. Ik stel me daarbij de vraag wat de juridische gevolgen kunnen zijn als het echt uit de hand zou lopen.

Het agressieve gedrag van de meeuwen wordt door lokale beleidsverantwoordelijken ook steeds meer gezien als een bedreiging voor het toerisme. Wie regelmatig de Vlaamse kust bezoekt, zal gemerkt hebben dat de overlast door de zilvermeeuw in het verleden ‘beperkt’ bleef tot het openprikken van afvalzakken, vervuiling door uitwerpselen en lawaaihinder. Dat is veranderd. Ik heb een foto meegebracht – u hebt die misschien al gezien – van een man in Oostende. Vis eten op eigen risico! Het lijkt wel een scène uit de film ‘The Birds’ van Alfred Hitchcock.

Collega’s zullen misschien opmerken dat de problematiek van de meeuwen ook een beetje werd of wordt veroorzaakt door de toeristen en de burgers en ik kan dat voor een stuk volgen. De kustgemeenten proberen daar iets aan te doen, onder andere met campagnes om de toeristen ervan te overtuigen om het voederverbod na te leven. En misschien kan er iets gebeuren via de gemeentelijke administratieve sancties (GAS) om het probleem in te perken. Toch blijkt, en de foto is daar een perfecte illustratie van, dat al deze maatregelen de overlast niet indijken, wel integendeel.

Iedereen zal ongetwijfeld weten dat de zilvermeeuw beschermd is door de Europese Vogelrichtlijn, maar er wordt beweerd dat in een uitzonderingsmaatregel wordt voorzien in de jachtwetgeving en dat Europa die toestaat.

Mevrouw de minister, mijn vraag dateert van 3 september 2009 en ondertussen heb ik een persbericht gezien van 25 september 2009 waarin al een beetje wordt vooruitgelopen op uw antwoord van vandaag, vandaar dat ik mijn vragen een beetje zal aanpassen. Volgens het persbericht zal een stuurgroep worden opgericht met vertegenwoordigers van de gemeente Knokke-Heist en van het Agentschap Bos en Groen. De Vlaamse overheid zal via de stuurgroep een ontwerp van beheersregeling voor de meeuwen opstellen. Die regeling kan na advies van de Strategische Adviesraad Milieu door de Vlaamse Regering worden vastgelegd waarna de regeling ook in andere gemeenten kan worden toegepast.

Misschien moet u dit overleg niet alleen voeren met de gemeente Knokke-Heist, maar ook met de andere kustgemeenten. Het is daarbij belangrijk om te weten welk tijdsfad u vooropstelt om tot dit ontwerp van beheersregeling te komen.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Mevrouw de minister, ik wil dit zeker bijtreden. Ook de havenvoorzitter van Zeebrugge heeft op het probleem gewezen omdat de meeuwenpopulatie steeds meer aangroeit. De uitbreiding van de haven en de bouw van de containerterminal worden voor een stuk geblokkeerd omdat er in 10 hectare grond moeten worden voorzien voor de meeuwen. Natuurlijk is het zo dat hoe meer ruimte wij aan de meeuwen geven, hoe meer ze broeden en hoe meer er zullen zijn. Uiteindelijk zitten we in Zeebrugge met een enorme overpopulatie en vallen de meeuwen de toeristen aan die er verblijven. Wat kunt u daaraan doen? Er is natuurlijk de bescherming, maar hoe kunt u de ecologie en de economie verzoenen in dezen?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Ik wil me aansluiten maar niet om te bevestigen wat er wordt gezegd. Ik wil er afstand van nemen. Er ontbreekt een wetenschappelijke onderbouwing in de vragen die worden gesteld. Ik heb enkele teksten meegebracht om het tegenovergestelde te bewijzen.

De populatie van de zilvermeeuw neemt niet toe, het is een bedreigde diersoort die afneemt en die, omdat ze maar op één plek in Vlaanderen broedt, met name in Zeebrugge, op de rode lijst is gezet. Ik heb een citaat daarover bij me uit een studie van de heer Jan Seys, medewerker aan het Vlaams Instituut voor de Zee: “De grote meerderheid van de vogels broedt aan de kust en dan nog vooral in het havengebied van Zeebrugge. Hier werden in 2006 1757 paren geteld en nog 1317 in 2007. Ze broeden vooral in een gemengde kolonie met kleine mantelmeeuwen langs de Westdam. In het havengebied van Oostende (dakbroeders) werden in 2006-2007 respectievelijk 118 en 85 paren geteld. Het lijkt erop dat de soort over zijn piek heen is in Vlaanderen en net zoals voor de kleine mantelmeeuw het geval is, zal die afname zich waarschijnlijk doorzetten gezien de geplande uitbreiding van bedrijfsterrinen langs de Westdam te Zeebrugge.”

Waarom zeg ik dat? Het is bon ton dat, wanneer er iets gebeurt met een duif of een meeuw, tot en met de minister wordt aangesproken en wordt gezegd dat de bevolking wordt bedreigd. Alstublieft. Als we die dieren ruimte geven, zullen ze ons wel met rust laten. De overdreven aanwezigheid van toeristen op bepaalde plekken en het voederen van die meeuwen, kan er wel eens voor zorgen dat er een meeuw tegen iemands gezicht vliegt. Als ons land binnenkort het voorzitterschap van de Europese Commissie zal waarnemen en als we dan biodiversiteit centraal gaan stellen – want 2010 wordt het jaar van de biodiversiteit – dan kan ik me moeilijk voorstellen dat we daar willen schitteren met een afschotplan voor beschermde vogels.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, u merkt aan de reacties in de zaal dat de problematiek nogal eens aanleiding geeft tot discussie. Mijnheer Sintobin, ik zou niet graag hebben dat bij u de indruk is ontstaan dat er door ons een persbericht zou zijn verstuurd naar aanleiding van uw vraag. Zo zitten wij niet in elkaar. Wel is de gemeente Knokke-Heist zelf naar de pers gestapt, en de pers had nog heel wat vragen. Iedereen vond het op dat moment een interessant onderwerp zodat we verplicht waren om erop te reageren. Ik heb alle respect voor uw vraag en zal er ook grondig op antwoorden.

De jachtwetgeving is in dezen niet van toepassing. Dat is alleen zo voor de soorten die zijn opgesomd in artikel 3 van het Jachtdecreet. De zilvermeeuw behoort niet tot deze opgesomde soorten waardoor er geen mogelijkheden zijn om zomaar een oplossing te bieden aan de meeuwenproblematiek aan de kust. Het nieuwe Soortenbesluit zorgt wel voor een juridische basis. Hoofdstuk 4 voorziet in de opmaak van een beheerregeling, die kan worden toegepast voor de meeuwenproblematiek aan de kust.

Aangezien er op basis van de jachtwetgeving geen uitzonderingsmogelijkheid bestaat kan ze ook niet in werking treden. Het Soortenbesluit is in werking getreden op 1 september 2009.

Naar aanleiding van de brief van de gemeente Knokke-Heist over de meeuwenoverlast heeft het Agentschap voor Natuur en Bos een voorstel en planning uitgewerkt voor de opmaak van een beheerregeling voor de zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw in een aantal kustgemeenten. Het doel van deze beheerregeling is te zoeken naar een duurzame oplossing voor het meeuwenprobleem met afweging van de economische en toeristische belangen enerzijds en de soortenbescherming anderzijds. Er zijn nogal wat discussies over of er te veel meeuwen zijn, of dat het gaat om het gedrag van de meeuwen zoals dat dikwijls door de toeristen is aangekweekt.

In het tijdpad is vooropgesteld dat medio oktober een stuurgroep bijeenkomt bestaande uit afgevaardigden van de kustgemeenten Oostende, Brugge (Zeebrugge) en Knokke-Heist, afgevaardigden van natuurverenigingen, van de provincie West-Vlaanderen en het Havenbestuur van Zeebrugge. Een uitbreiding met afgevaardigden van andere gemeenten is mogelijk

indien de aanpak dat vereist. Het Agentschap voor Natuur en Bos zal deze stuurgroep voorzitten en de pen vasthouden bij de opmaak van de beheerregeling.

Het opzet bestaat erin dat de stuurgroep tweemaandelijks samenkomt om de voortgang van het plan te bespreken en dat tegen maart 2010 een definitief rapport klaarligt dat kan worden bekrachtigd door de gemeenten, waarna ik als minister van Leefmilieu advies kan vragen aan de Minaraad opdat ik omstreeks mei 2010 het plan kan bekrachtigen en voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Voor het nieuwe zomerseizoen start, zal zodoende een beheerregeling in werking kunnen treden. Indien er tussentijds bijkomende maatregelen zouden nodig zijn, dan zal dat ook binnen de stuurgroep besproken worden en kunnen er in navolging van de eerder afgeleverde vergunning om de eieren van de zilvermeeuw te schudden, in voorkomend geval specifieke afwijkingen op de verbodsbepalingen van het Soortenbesluit worden afgeleverd.

Mevrouw Van Volcem, het economische aspect zal zeker worden meegenomen. Het klopt dat er een discussie bestaat over of er te veel meeuwen zijn dan wel dat het over het gedrag van de dieren gaat. We moeten goed bekijken dat we het kind niet met het badwater weggoien.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. We zullen afwachten tot maart 2010 wanneer we de definitieve tekst van de beheersregeling kennen.

Mijnheer Peeters, misschien hebt u wel gelijk over de populatie die al dan niet groeit. Ik wil daarover zelfs de discussie niet voeren. De foto bij de tekst die u hebt geciteerd, is het duidelijkste bewijs dat het gedrag van die meeuwen steeds agressiever wordt. Men kan zeggen dat de toeristen er schuld aan hebben maar daarmee is het probleem natuurlijk niet opgelost.

Ik ben een beetje geschrokken van wat u hebt gezegd over overdreven aanwezigheid van toeristen aan onze Vlaamse kust. Ik wil u erop wijzen dat het juist die toeristen zijn die verantwoordelijk zijn voor het inkomen van duizenden mensen aan de kust en in de regio.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Iedereen heeft zijn plaats in onze samenleving, ook de vogels. Het is wel jammer wanneer die de uitbreiding van een economische kern bemoeilijken. Die meeuwen komen in de havens en beginnen te broeden in de onbebouwde zones waardoor de ecologie en de economie niet in evenwicht geraken. Als we zien dat bij de uitbreiding van de terminal in 10 hectare extra zone moet worden voorzien voor de vogels, dan moet men toch een kosten-batenanalyse maken. Men heeft het zo vaak over een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Ik hoop dat men dat met alle redelijkheid zal beoordelen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Mijnheer de voorzitter, Ik wil niet zeggen dat de toeristen aan de kust de oorzaak van het probleem zijn. In een zomer zoals deze hebben we honderdduizenden toeristen gehad. Als er dan af en toe een incident gebeurt met een meeuw, dan houd ik er niet van dat we dat uitvergroten en er een problematiek over veroorzaken.

Wat de haven van Zeebrugge betreft, moeten we goed bewaken dat de ontwikkeling van het economisch potentieel van de haven niet in gevaar komt maar dat we daarnaast ook plaats geven aan de sterns en de meeuwen die daar van nature voorkomen. 'Land in zicht' is gebaseerd op het passeren en vliegen van vogels die gebonden zijn aan de kust. Als we ze daar weggagen, is er geen plek meer voor die dieren.

De problematiek zoals die aan de kustgemeenten wordt gevoeld, meer bepaald wat betreft het scheuren van huisvuilzakken, kan wel een terechte wroef opwekken bij bewoners en toeristen. Daar zijn duurzame oplossingen voor mogelijk. Die moeten door de gemeentebesturen maar eens in overleg worden meegenomen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Wordt de beheersregeling enkel getroffen met de gemeente Knokke-Heist of met alle kustgemeenten?

Minister Joke Schauvliege: Een aantal kustgemeenten die de problematiek kennen, zijn erbij betrokken, namelijk Oostende, Zeebrugge en Knokke-Heist. Als andere gemeenten ook die problematiek ervaren, kunnen zij zich uiteraard aansluiten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mevrouw Van Volcem heeft het over de uitbreiding van de haven van Zeebrugge, een groot en belangrijk project voor de regio. Ze mag niet vergeten dat voor de uitbreiding er was, er een open ruimte achter lag die gecompenseerd is in andere gemeenten. Ik weet waarover ik spreek, ik ben ook kustbewoner. Ik ben het eens met de heer Peeters dat we ieder zijn plek moeten geven, ook in de achterhaven van Zeebrugge.

Ik vind, mijnheer Sintobin, dat de meeste ellende toch wel van de mensen zelf komt. We zien dat toeristen dagen op voorhand hun huisvuilzakken buiten zetten. Dat is problemen zoeken. Ook het voederen van de meeuwtjes en de verwilderde tamme duiven is niet de juiste manier van doen. We moeten in de eerste plaats naar de mens kijken en in de tweede plaats naar de vogeltjes.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, en tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het inzamelen van oude kledij

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de minister, collega's, we kennen allemaal het fenomeen van de containers voor afgedragen kledij. Er wordt zelfs een onderscheid gemaakt tussen wegwerpkledij en herbruikbare kledij. Ook de grote plasticzakken die we wel eens tussen het reclaimedrukwerk vinden voor oude kledij, kennen we allemaal. Die dingen worden door de mensen meestal geassocieerd met liefdadigheid, maar er zijn ook een aantal commerciële bedrijven die dergelijke containers plaatsen op openbare plaatsen en op privéterreinen en daarnaast ophalingen organiseren.

Het is geen nieuwe thematiek, ze is de voorbije jaren in dit parlement al vaak aan bod gekomen. Ik kom straks op de aanleiding van mijn vraag.

Er is een verandering omdat men een erkenning van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) moet hebben om dit soort activiteiten te doen. Dan kunnen deze bedrijven bij de gemeentebesturen een aanvraag doen om kledij op te halen. Er zit een hele machinerie achter dit verhaal. De commerciële spelers werken via het principe van de friperies. Het gaat vaak over kledij die wordt hergebruikt en die ook, na het sorteren, op de markt wordt gegooid in de derde wereld. Vandaag komen er heel veel opmerkingen over het feit dat met onze kledij de eigen kledijmarkt in het zuiden zelf onder een stevige druk wordt gezet en vaak weggeconcurrerd wordt. Dat is een heel droevige zaak. Onze afdankertjes beconcurreren daar dus expliciet de lokale textielindustrie. Het is een maatschappelijke thematiek die verder reikt dan ons vuil alleen.

Ik wil twee sporen aangeven. In het Radio 1-programma Peeters en Pichal, ondertussen welbekend, is dit fenomeen bijna zes maanden geleden uitgebreid aan bod gekomen. Ook daar is de commerciële activiteit van een aantal bedrijven uitdrukkelijk aan bod gekomen. Nogal wat

luisteraars hebben er kwaad op gereageerd. Ze hebben gelijk, vind ik. De namen van sommige bedrijven alleen al wekken ook bij mij wrevel op. Caritas bijvoorbeeld lijkt toch wel erg hard op caritas en op zorg, waarnaar het Latijnse woord verwijst. Bij Caritas staat 'nv' achter. Ik kan u echter verzekeren dat in mijn stad nog containers staan van een bedrijf dat ondertussen ook een nv is maar dat op zijn stickers nog altijd vzw achter zijn naam heeft staan.

Uw voorgangster minister Crevits, de toenmalige voogdijminister van de OVAM, opperde in dezelfde radio-uitzending om hogere eisen te stellen over de motieven van de ophalers en verzamelaars van die oude kledij. Ze had het over een label dat duidelijk zou moeten maken of het ingezamelde textiel terechtkomt in het commerciële dan wel het caritatieve circuit. Bovendien vond de minister dat de gemeenten de autonomie moeten hebben om te bepalen wie op hun grondgebied inzamelingen mag organiseren. Ze zouden zelf moeten kunnen kiezen of het al dan niet een organisatie met een sociaal doel mag zijn. Dat is een standpunt dat uiteraard onze goedkeuring kan wegdragen.

Dit laatste werd in dezelfde uitzending ook geopperd door de woordvoerder van de OVAM, hoewel de OVAM uiteraard niet de bedoeling heeft om aan sociale doelen te beantwoorden maar om met afval, met afgedragen textiel in dezen, om te gaan.

Ik kom tot mijn punt. Ik ben met deze thematiek in mijn eigen gemeenteraad en mijn eigen streek bezig. Er is een grote intercommunale Imog. Ik ben ook in mijn eigen stad tussengekomen. Daar zijn wij geconfronteerd met een schrijven van de OVAM. De brief van 6 mei van de OVAM, die in het dossier van de gemeenteraad van september zat, stelt dat het stedelijke voornemen – dat staat in een stedelijk reglement een hele tijd geleden al goedgekeurd door de gemeenteraad – om enkel samen te werken met non-profitorganisaties, strijdig is met actieprogramma 6 van het sectoraal uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen. Dit actieprogramma 6 bepaalt dat de kringloopcentra en andere sociale organisaties met het oog op hergebruik in Vlaanderen in 2015 kunnen groeien naar 3000 voltijsdequivalenten (VTE) tewerkstelling, evenwel zonder dat dit ten koste gaat van de reguliere tewerkstelling. Die laatste twee zinnen komen uitdrukkelijk uit het actieplan. De ambtenaar schrijft in zijn brief dat er geen belastinggeld uitgegeven mag worden om werkplaatsen te creëren wanneer dit ten koste gaat van jobs die de overheid niets kosten.

Ik vind het verbazingwekkend dat de ambtenaar die conclusie trekt en dat in mijn gemeenteraad een beslissing wordt voorgelegd om een eigen reglement ongedaan te maken. Mevrouw de minister, ik wil van u wat duidelijkheid krijgen. Dit roept bij mij toch wel wat vragen op. Hebben de gemeenten de autonomie om te kiezen voor een exclusieve inzameling door organisaties met een sociaal karakter? Is wat uw voorganger minister Crevits zei, effectief mogelijk? Of was het een leugentje om bestwil? Of is het niet omgezet in een besluit of wat dan ook? Hoe kan het dat de genoemde brief van de OVAM van 6 mei zo haaks staat op wat de minister en de woordvoerder van de OVAM enkele weken eerder beweerden op de openbare omroep? Verdient het geen aanbeveling om in eerste instantie in zee te gaan met bestaande lokale en sociale initiatieven, zoals de kringwinkels? Dat is nog een verdergaand voorstel dan alleen organisaties met een sociaal doel.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, toen ik deze vraag las, dacht ik: moeten uitspraken in een radioprogramma waarbij een minister een aantal intenties of ideeën naar voren brengt, nu al primeren op bestaande milieuregeling?

Ik heb begrip voor het feit dat een gemeente caritatieve projecten wil ondersteunen, maar het kan toch geen probleem zijn om een marktbevraging te doen ook bij niet-caritatieve organisaties. Ik wil u vragen om uw afvalbeleid niet alleen te laten worden tot een caritatief afvalbeleid dat vooral zijn weerslag vind op de gemeentelijke begroting. Denk maar aan de kringloopprojecten. Ik ben daar niet tegen maar ik lees in de begroting zeer hoge cijfers die

enkel betaald worden door belastinggeld van de gemeentebewoners. Het gaat niet over kleine bedragen.

Daarmee wil ik niet gezegd hebben dat het idee dat door minister Crevits is geuit, een slecht idee is of dat er niet over mag worden gediscussieerd. Als men een idee uit op de radio, wil dat niet zeggen dat dat zomaar moet worden overgenomen in de wetgeving en van tel is bij de uitvoering.

Ik wil waarschuwen om niet telkens de reguliere tewerkstelling te fnuiken ten voordele van allerhande caritatieve projecten waarvan de werking niet altijd even doorzichtig is. Daar zijn tal van voorbeelden van. Mijnheer Caron, het is ook niet eerlijk om alle textielophalers over dezelfde kam te scheren zoals u in uw vraag doet.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Wat dat laatste betreft, zou u principieel een punt hebben. Ik wil net zo min als u werk afnemen van reguliere ophalers van textiel. Uit een onderzoek blijkt echter dat de grootste bedrijven die met dat textiel werken, eigenlijk niet geïnteresseerd zijn in het ophalen van het textiel as such, maar wel in de verwerking ervan. Er zou dus een zeer goed samenwerkingsverband kunnen groeien tussen enerzijds de sociale sector en anderzijds de friperies, die deels voor de derde wereld werken, of met de kledij die tot lompen wordt verwerkt of in de afvalketen terecht komt. Er is dus een perfecte taakverdeling mogelijk tussen beide. U spreekt over oneerlijke concurrentie, maar er is geen concurrentie.

Bovendien gaat het niet over geld van gemeentenaren dat daarin wordt gestopt. (*Opmerkingen van mevrouw Marleen Van den Eynde*)

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, u hebt uw vraag ook gericht tot minister Bourgeois, dus ik zal op uw eerste vraag ook antwoorden namens minister Bourgeois.

De gemeenten hebben de bevoegdheid om op grond van de gemeentelijke autonomie alles te regelen wat van gemeentelijk belang is. Dat betekent in concreto dat zij kunnen oordelen dat het aangewezen is om niet meer dan één textielinzamelaar op het grondgebied toe te laten, voor zover zij daartoe een sluitende motivering aandragen. In de mate dat er een toelating wordt gegeven op basis van een politiereglement, lijkt het minister Bourgeois op basis van de finaliteit van een dergelijk reglement niet verenigbaar met het doel van een politiereglement om een beleidsvoorkeur, zijnde een exclusieve inzameling van tweedehandskledij door organisaties met een sociaal karakter, daarop te baseren. Een gemeentelijke politieverordening moet immers steeds het vrijwaren van de openbare orde tot doel hebben. De gemeenteraad mag zijn politionele bevoegdheid niet aanwenden om andere doeleinden te realiseren.

Een beperking in het politiereglement om redenen dat men op het grondgebied van de gemeente geen overwoekering wenst van containers, is in dat opzicht wel geoorloofd. Het is niet aanvaardbaar om een beperking – bijvoorbeeld het geven van een exclusieve toelating aan bepaalde sociale organisaties – om een andere reden dan de openbare orde in te lassen in een politiereglement.

Daarnaast is het uitsluitend toelaten van een sociale organisatie niet zonder meer verenigbaar met de principes van vrijheid van handel en het decreet d'Allarde betreffende de vrijheid van arbeid. In principe is mededinging bij de toewijzing geboden. Een beperking is slechts mogelijk indien een sluitende motivering voorhanden is.

De gemeentelijke autonomie wordt ook beperkt door de regelgeving omtrent het textielafval zoals bepaald in het door de Vlaamse Regering goedgekeurde uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen. Het voornemen om alleen samen te werken met non-profitorganisaties is strijdig met actieprogramma 6 van dat plan. Het actieprogramma bepaalt dat de kringloopcentra en andere sociale organisaties met het oog op hergebruik in Vlaanderen in 2015 kunnen groeien naar 3000 voltijdequivalenten, evenwel zonder dat dat

ten koste gaat van de reguliere tewerkstelling. Er moet met andere woorden heel omzichtig worden omgegaan met subsidiëring van werkplaatsen wanneer dat ten koste gaat van jobs die de overheid niets kosten.

Tot zover het antwoord van minister Bourgeois. Ik kom nu tot het antwoord op uw tweede vraag. Volgens het bestek wenste de stad Kortrijk alleen nog de verenigingen zonder winst-oogmerk, de vennootschappen met een sociaal oogmerk of OCMW's de textielfractie van het huishoudelijk afval te laten inzamelen. Daaronder vallen ook kringloopcentra. De brief van 6 mei 2009 van OVAM vraagt de stad Kortrijk om andere mogelijke private inzamelaars toe te laten om in te schrijven op de aanbesteding van de inzameling van huishoudelijk textielafval. Alleen dan is de organisatie van het textielafval in overeenstemming met het reeds vermelde actieprogramma 6 van het uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen.

Ik verwijs ook naar het antwoord van minister Crevits op uw schriftelijke vraag nummer 860 van vorig jaar over dezelfde problematiek. De uitspraken van minister Crevits moeten ook in de juiste context worden gezien. Uw conclusie dat minister Crevits zou hebben gesteld dat gemeenten toch kunnen kiezen voor een exclusieve ophaling door organisaties met een sociale doelstelling, lijkt mij een stap te ver. De gemeente kan beslissen om daar eventueel mee in zee te gaan, maar dan moet ze ook de bepalingen van openbare aanbesteding en dergelijke volgen.

Het actieprogramma 6 van het uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen vermeldt expliciet: "Ook andere, al dan niet sociale projecten en organisaties kunnen een bijdrage leveren tot een toename van het producthergebruik." Om het hergebruik te stimuleren binnen een materialenbeheer rekent de Vlaamse overheid daarom niet alleen op de kringloopcentra, ook andere partners kunnen daarin een rol spelen.

Een gemeente kan kiezen om met een of meer lokale sociale initiatieven samen te werken voor textielinzameling. Wanneer zij een vergoeding betaalt voor die dienstverlening, moet de wetgeving inzake overheidsopdrachten worden gevolgd. Zij mag lokale verankering en sociale tewerkstelling daarbij niet gebruiken om andere organisaties dan de kringloopcentra te weren. Je kunt de keuze dus beperken, maar je moet telkens ook de wetgeving inzake overheidsopdrachten volgen.

De OVAM vraagt de gemeenten om niet te werken met monopolies voor de textielinzameling op hun grondgebied. Er is immers voldoende textielafval voor kringloopcentra en vergunde en erkende private inzamelaars. De private sorteerbedrijven in Vlaanderen zorgen ervoor dat meer textielafval op een gestructureerde wijze wordt ingezameld en gesorteerd met het oog op maximaal hergebruik dan andere organisaties. De doelstelling van het Vlaamse afvalstoffenbeleid is immers om zo veel mogelijk textielafval selectief in te zamelen, en dat is niet alleen beperkt tot de fractie herbruikbare kledij. Bovendien stellen de private textielinzamelaars ook lager geschoolde werknemers te werk.

In uw inleiding stelde u dat we werk moeten maken van een meer kwalitatief aanbod van de private textielinzamelaars. We zullen eens nakijken hoe er kan worden nagegaan of er sprake is van wanpraktijken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Er zijn inderdaad veel wanpraktijken in de sector, maar je mag niet iedereen over dezelfde kam scheren. Niet elk bedrijf is malafide. Er zijn ook commerciële bedrijven die op dat terrein heel degelijk werk leveren. Dat is duidelijk.

Ik ben een beetje ontgoocheld in het antwoord. De politieke intentie om de sociale doelstellingen niet uitdrukkelijk naar voren te schuiven, is niet aanwezig. Onder de argumentatie van de wetgeving inzake overheidsopdrachten wordt de zaak opengetrokken. Het zal dus van de

creativiteit van de openbare besturen afhangen of ze al dan niet een sociale clausule in hun bestekken en offertes steken. En dan kunnen ze het natuurlijk toch oplossen.

Ik weet niet, mevrouw de minister, of een actieplan waarin wordt verwezen naar 3000 voltijdse equivalenten, een voldoende juridische basis is voor zo'n conclusie, zoals ze geformuleerd is in de brief. Ik vind dat er een beetje over. Ik begrijp de redenering heel goed wanneer het over de overheidsopdrachten gaat, en ik wil ook geen absolute beperking. Maar ik heb het gevoel dat hier een andere intentie achter zit en dat de argumentatie niet helder is.

Minister Joke Schauvliege: Een gemeente kan dat wel vastleggen als een criterium in haar openbare aanbesteding. Als je die sociale doeleinden belangrijk vindt, kun je dat onderdeel laten uitmaken van je openbare aanbesteding. In die zin kun je al een beetje die richting uitgaan. Maar op voorhand beperkend zeggen dat het alleen om een bepaalde organisatie gaat, ligt moeilijk en is strijdig met de bepalingen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de lokale milieuhandhaving

De heer Bart Martens: Mevrouw de minister, collega's, het Milieuhandhavingsdecreet en het decreet Ruimtelijke Ordening voorzien in concrete toezichtsbevoegdheden voor de aangestelde gemeentelijke toezichthouders, waaronder de opmaak van processen-verbaal en vaststellingsverslagen bij het vaststellen van milieu-inbreuken, milieumisdrijven en bouwmisdrijven. De bedoeling van het decreet was om gemeentelijke toezichthouders meer mogelijkheden te bieden om het handhavingsbeleid op lokaal niveau zelf in handen te nemen en meer administratiefrechtelijk af te handelen.

Tegen mei 2010 moet volgens het decreet elke gemeente op minstens één milieutoezichthouder kunnen rekenen. Maar over de exacte rol, taak en bevoegdheden van de toezichthouders en de opleiding en vorming die ze eventueel kunnen genieten, blijft men nog in het ongewisse. Ook rond de subsidiëring van de gemeentelijke toezichthouders bestaan er nog grote vraagtekens. Op het einde van de vorige legislatuur werd beslist dat dit zou gebeuren via een addendum van de samenwerkingsovereenkomst, maar ook dat is nog onduidelijk. Verschillende gemeenten staan op het punt om nieuwe toezichthouders aan te stellen, maar blijven in het ongewisse over het feit of ze daarvoor subsidiëring kunnen krijgen.

De problematiek moet u ondertussen ook bekend zijn. Een aantal verenigingen die de gemeentelijke toezichthouders groeperen, hebben u immers recent een open brief gestuurd, waarin ze aan de alarmbel trekken en spreken van "een chaotische, complexe en weinig pragmatische wetgeving, geen duiding, geen vorming, geen opleiding en geen statuut". Illustratief voor de verwarring rond de juiste bevoegdheden van de milieutoezichthouders zijn ook de richtlijnen van de Antwerpse milieuprocurer Marc Van Cauteren. Hij legt de bevoegde gemeentelijke toezichthouders op om "ingevolge arrondissementele afspraken via de politie de processen-verbaal aan te maken".

De ruimte die de toezichthouders via het Milieuhandhavingsdecreet kregen om zelf pv's op te maken en die rechtstreeks door te sturen naar de procureur, wordt hier doorkruist. Het Milieuhandhavingsdecreet stelt nochtans: "Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie stellen de toezichthouders de milieumisdrijven vast in een proces-verbaal, dat zij onmiddellijk bezorgen aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het milieumisdrijf is gepleegd." Dan gaat immers de periode van 180 dagen van start waarbinnen de procureur des Konings al dan niet kan afzien van gerechtelijke vervolging en het gewest de kans kan geven om administratiefrechtelijk te vervolgen.

Mevrouw de minister, is het juist dat de administratieve afhandeling van vastgestelde milieumisdrijven of -inbreuken niet per se via de politie moet verlopen, zoals bepaald in het Milieuhandhavingsdecreet? Mag een procureur een andere werkwijze opleggen? Is de politie in dezen wel gebonden door de procedurevoorschriften van het decreet en het uitvoeringsbesluit, bijvoorbeeld inzake het overmaken binnen de veertien dagen aan de procureur van vastgestelde milieumisdrijven of -inbreuken? Wat kunnen de gevolgen zijn van het feit dat een procureur oplegt om alles via de politie te laten verlopen, in de wetenschap dat het bij de politie vaak aan de nodige kennis en tijd ontbreekt om al die inbreuken te verbaliseren en te vervolgen?

Zijn er reeds stappen ondernomen om te komen tot een ‘code van goede praktijk’ voor lokale toezichthouders, waarin de bevoegdheden en de wijze van werken voor de ambtenaren wordt geregeld? Vandaag is er een gebrek aan communicatie met de lokale toezichthouders. Wordt er voorzien in een uitgebreide informatie- en opleidingsronde tegen mei 2010, de deadline waarop de gemeenten decretaal verplicht worden om over milieutoezichthouders te beschikken?

Welke stappen zijn reeds ondernomen op het vlak van de beloofde financiële ondersteuning van lokale toezichthouders? Wordt die subsidiëring georganiseerd in het kader van de samenwerkingsovereenkomst? Zo ja, wat is de voorziene timing? Hoe zal men omspringen met het al dan niet subsidiëren van toezichthouders bij gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst niet hebben ondertekend? Elke gemeente is decretaal verplicht om een toezichthouder aan te werven, maar niet om ook die samenwerkingsovereenkomst af te sluiten.

Komt er een duidelijk statuut en aansprakelijkheidsregeling voor lokale toezichthouders?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Martens, u noemt de rol van de politie. Mijn ervaring is dat het opvolgen van milieu- en bouw misdrijven absoluut geen prioriteit is voor de politie. Met de rijkswacht, voor de Octopushervorming dus, was het eigenlijk nog gemakkelijker dan vandaag. Ik heb daar dus vragen bij.

Hoe ziet u die rol van de politie, mevrouw de minister?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Martens, het klopt dat de administratieve afhandeling van vastgestelde milieumisdrijven of -inbreuken niet per se via de politie moet verlopen. In de artikelen 16.3.23 en 16.3.24 van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het Milieuhandhavingsdecreet, werd zelfs uitdrukkelijk bepaald dat de toezichthouders – waaronder uiteraard de gemeentelijke toezichthouders vallen – hun verslagen van vaststelling bij milieu-inbreuken rechtstreeks aan de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer bezorgen voor de oplegging van bestuurlijke geldboetes.

Bij de vaststelling van milieumisdrijven bezorgen de lokale toezichthouders de processen-verbaal onmiddellijk aan de procureur des Konings. Die verplichting is overigens ook opgenomen in artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat elke gestelde overheid, elke openbare officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of een wanbedrijf, verplicht is daarvan dadelijk bericht te geven aan de procureur des Konings en aan die magistraat alle desbetreffende inlichtingen, processen-verbaal en akten te doen toekomen. Vastgestelde milieumisdrijven of milieu-inbreuken moeten dus niet via de politie verlopen.

Op basis van artikel 22 van het Wetboek van Strafvordering is een procureur des Konings naast de strafvervolgning ook belast met de leiding van het strafrechtelijk opsporingsonderzoek. Artikel 28bis, paragraaf 1, van het Wetboek van Strafvordering definieert het opsporingsonderzoek als “het geheel van handelingen die ertoe strekken de misdrijven, hun daders

en de bewijzen ervan op te sporen en de gegevens te verzamelen die dienstig zijn voor de strafvordering”. In uitvoering van die bevoegdheid kan de procureur instructies geven aan de agenten en officieren van de gerechtelijke politie. De procureur des Konings kan in het kader van een opsporingsonderzoek echter geen instructies geven aan toezichthoudende ambtenaren, die niet het statuut hebben van agent of officier van de gerechtelijke politie.

Conform artikel 16.5.5 van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid kunnen enkel gewestelijke toezichthouders door de Vlaamse Regering worden aangeduid als officieren van de gerechtelijke politie. Lokale toezichthouders kunnen echter niet als officieren van gerechtelijke politie worden aangeduid en vallen bijgevolg niet onder het gezag van de procureur des Konings. Ik wijs bovendien op het feit dat de lokale toezichthouders hun toezichtopdracht, conform artikel 16.3.3 van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, onafhankelijk en neutraal moeten uitoefenen. De procureur des Konings kan dus in geen geval instructies geven aan gemeentelijke toezichthouders op grond van het Milieuhandhavingsdecreet.

Politieambtenaren die worden aangewezen als toezichthouder van een politiezone, zijn toezichthouder in de zin van artikel 16.3.1, paragraaf 1, 5°, en zijn bijgevolg onderworpen aan de bepalingen van het Milieuhandhavingsdecreet en -besluit.

Politieambtenaren staan er niet alleen voor. Zij zijn niet de enigen die bevoegd zijn om milieuovertredingen vast te stellen. Zo voorziet het Milieuhandhavingsdecreet ook in gemeentelijke toezichthouders en toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen.

U vroeg ook of er reeds stappen zijn gezet om te komen tot een ‘code van goede praktijk’ voor lokale toezichthouders waarin de bevoegdheden en de wijze van werken voor de ambtenaren wordt geregeld. Hoewel dit niet opgenomen is in het Milieuhandhavingsdecreet en -besluit, zijn er toch al stappen in die richting ondernomen. Zo werd in het kader van de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving een werkgroep Vaststelling en Toezicht opgericht. Die werkgroep bestaat onder meer uit vertegenwoordigers van gewestelijke en lokale toezichthouders – zoals de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vereniging van Vlaamse Provincies en de lokale politie – en het parket. Die werkgroep zal prioritair alle knelpunten waarmee de toezichthouders op het terrein worden geconfronteerd, behandelen, desgewenst in subwerkgroepen met praktijkexperten ter zake. Het is niet uitgesloten om bestaande of nieuwe samenwerkingsafspraken en codes van goede praktijk op te nemen in samenwerkingsprotocollen.

Vorming is inderdaad een essentieel en belangrijk punt. Bij de totstandkoming van het Milieuhandhavingsdecreet heeft het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) zijn verantwoordelijkheid opgenomen en alle vijf provincies bezocht om het decreet heel gericht toe te lichten. Bovendien werden er ook andere initiatieven genomen. Zo vond in juni jongstleden een studiedag plaats in Gent, georganiseerd door de provincie Oost-Vlaanderen en bedoeld voor alle lokale toezichthouders. Op 16 september organiseerde het instituut voor gerechtelijke opleiding een studiedag over het Milieuhandhavingsdecreet voor magistraten en politieambtenaren.

Het departement LNE engageert zich intussen om, weliswaar op ad-hocbasis, in te gaan op de verschillende aanvragen om presentaties op maat te geven over de nieuwe wetgeving. Ik verwijs ook naar het addendum aan de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013, dat in de ontwerpfase zit. Dit addendum bevat naast bepalingen over het financiële aspect ook de regeling van opleidingen en vorming voor de verschillende toezichthouders.

Het addendum bij de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 met de gemeenten geeft ook uitvoering aan artikel 16.3.4 van het decreet. Het voorziet erin dat de Vlaamse Regering binnen de perken van de begrotingskredieten, de aanstelling van de lokale en provinciale toezichthouders kan subsidiëren, alsook ondersteuning kan geven voor de opleiding en permanente vorming van die toezichthouders. Dit addendum dient ook ter begeleiding van de

inwerkingtreding van artikel 16, dat voorziet in de jaarlijkse uitbreiding van lokale toezichthouders vanaf 1 mei 2010.

Ik zal onderzoeken wat binnen de huidige budgettaire middelen mogelijk is. Zoals u weet, beschikt elke gemeente die de samenwerkingsovereenkomst heeft ondertekend, in principe al over minstens één persoon met een VLAREM-bekwaamheidsbewijs (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning). Deze ambtenaar krijgt, conform artikel 88, paragraaf 2, van het uitvoeringsbesluit, het vereiste bekwaamheidsbewijs om lokale toezichthouder te worden. Bijgevolg is de reeds aanwezige VLAREM-ambtenaar nu automatisch ook een lokale toezichthouder volgens het Milieuhandhavingsdecreet.

Bovendien kunnen de gemeenten die niet beschikken over een persoon met een VLAREM-bekwaamheidsbewijs, een overeenkomst sluiten met een aangrenzende gemeente of met een intergemeentelijke vereniging of met een politiezone waarvan de gemeente deel uitmaakt. Op die manier kunnen de gemeenten tegemoetkomen aan mogelijke capaciteitsproblemen.

Artikel 16.3.4 van het decreet bepaalt: “Binnen de perken van de begrotingskredieten kan de Vlaamse Regering de aanstelling van (gemeentelijke) toezichthouders subsidiëren, alsook ondersteuning geven voor opleiding en permanente vorming van die toezichthouders.”

Vooreerst moet dus worden benadrukt dat de Vlaamse Regering de mogelijkheid heeft om in ondersteuning en subsidies aan gemeenten te voorzien. Binnen dit decretaal kader zal ik aan de Vlaamse Regering voorstellen om ondersteuning te verlenen aan gemeenten door middel van een addendum bij de bestaande samenwerkingsovereenkomst 2008-2013. Het gaat echter niet om een arbitraire toekenning van subsidies aan gemeenten. Integendeel, het addendum wordt ingekapseld in een bestaand instrument en hierdoor wordt een rechtstreekse link gelegd tussen de ondersteuning van gemeenten voor lokale milieuhandhaving en de in de samenwerkingsovereenkomst vastgelegde doelstellingen en verplichtingen voor gemeenten inzake handhaving. Er is dus een objectief criterium op basis waarvan de subsidies worden verleend.

U vraagt of er een duidelijk statuut en een aansprakelijkheidsregeling komen voor lokale toezichthouders. Ik vraag mij af of dit nodig is. Ik verwijs naar de huidige praktijk van de toezichthouders van de afdeling Milieu-inspectie. Voor hen werd geen apart systeem uitgewerkt. De gewestelijke toezichthouders vallen onder de bepaling van artikel 18 van de wet op de arbeidsovereenkomsten voor contractuelen, of onder artikelen 2 en 5 van de wet van 10 februari 2003 voor statutairen. Zij zijn enkel aansprakelijk voor bedrog, zware schuld en herhaaldelijk lichte fout.

Indien blijkt dat een nieuw statuut en een andere aansprakelijkheidsregeling wenselijk zijn, zou de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving beleidsmatige aanbevelingen kunnen uitwerken en kunnen deze besproken worden binnen de Vlaamse Regering.

De heer Bart Martens: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is juridisch wel enigszins complex, maar uit uw antwoord op mijn eerste vraag heb ik toch begrepen dat de Antwerpse milieuprocurer zijn boekje te buiten is gegaan doordat hij gemeentelijke toezichthouders oplegt om een bepaalde procedure te volgen die niet strookt met het Milieuhandhavingsdecreet. Ze zijn verplicht om alles via de politie te melden, terwijl het Milieuhandhavingsdecreet stelt dat alle vaststellingsverslagen en processen-verbaal rechtstreeks aan de procureur des Konings moeten worden overgemaakt. Ik raad u aan, mevrouw de minister, dat u de vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest in de Hoge Raad voor Milieuhandhaving de opdracht geeft om de zaak uit te klaren en te komen tot een samenwerkingsprotocol dat deze praktijk uitsluit. Het was juist de bedoeling van het administratiefrechtelijk spoor om sneller te kunnen werken, om vaststellingen niet te laten verzinken in het juridische spoor, wat – zoals de heer Vandaele terecht opmerkte – vaak tot seponeren leidt. We weten allemaal dat milieumisdrijven bij de politie niet de hoogste prioriteit genieten. Ik zou u toch willen vragen om de vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest binnen de Hoge

Raad erop te attenderen dat die praktijk niet strookt met de praktijk die is voorgeschreven door het Milieuhandhavingsdecreet.

Wat de permanente vorming betreft, de opleiding en de subsidiëring van gemeentelijke toezichthouders, wilt u dus werken via het addendum bij de samenwerkingsovereenkomst. Ik vraag me gewoon af, mevrouw de minister, of een aantal gemeentelijke toezichthouders daarmee niet in de kou zullen blijven staan. Wie milieutoezichthouder is bij een gemeente die de samenwerkingsovereenkomst niet heeft ondertekend, zal de subsidiëring mislopen – maar dat is de verantwoordelijkheid van de gemeente – maar zal blijkbaar niet kunnen genieten van het aanbod aan permanente vorming en opleiding. Zal dat niet leiden tot een toezicht met twee snelheden met aan de ene kant de gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst wel hebben ondertekend en hun toezichthouders dus ook permanent kunnen laten vormen en bijscholen, en aan de andere kant gemeentebesturen die verzaakt hebben aan de ondertekening en die hun toezichthouders niet hetzelfde opleidingsaanbod kunnen aanbieden? Misschien kan het vormingsaanbod, los van de subsidiëring van de gemeentelijke toezichthouders, worden opengesteld voor alle toezichthouders. Dat lijkt me noodzakelijk om overal in Vlaanderen eenzelfde kwaliteit van milieutoezicht te kunnen garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik heb een heel klein vraagje om een schriftelijke vraag uit te sparen. Ik heb tijdens de vorige legislatuur een aantal keer de problematiek aangehaald van de VLAREM-ambtenaren die niet gemachtigd zijn door de gemeente om op te treden. Hoe gaan we daarmee om? Worden die ook onmiddellijk lokaal toezichthouder? U zegt immers dat elke VLAREM-ambtenaar automatisch lokaal toezichthouder wordt, maar geldt dit ook voor ambtenaren die niet gemachtigd zijn door het college?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Martens, wat uw eerste opmerking betreft, is er een werkgroep binnen de Hoge Raad die deze problemen kan aanpakken. Het parket is er ook in vertegenwoordigd. Ik stel dus voor dat het er nog eens expliciet op tafel komt, dat het wordt uitgepraat en dat het duidelijk wordt gesteld. Het decreet is wat dat betreft duidelijk.

Wat uw suggestie over opleiding en vorming betreft, is het zo dat nu al iedereen die vorming en opleiding gekregen heeft. Dat wordt inderdaad expliciet opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst. Ik neem uw suggestie mee om dit voor alle toezichthouders voort te zetten. We zullen bekijken hoe we dit in de praktijk kunnen organiseren.

Mevrouw Van den Eynde, ik kan niet direct op uw vraag antwoorden, ik moet dat nagaan en ik zal u op de hoogte brengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stopzetting van de activiteiten van het Koninklijk Instituut voor het Duurzame Beheer van de Natuurlijke Rijkdommen en de Bevordering van Schone Technologie (KINT)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het toezicht van de Vlaamse Regering op de aanbesteding van de uitgevaardigde subsidies aan het Koninklijk Instituut voor het Duurzame Beheer van de Natuurlijke Rijkdommen en de Bevordering van Schone Technologie (KINT)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, op 29 september besloot de algemene vergadering van het KINT, het milieu-instituut van prins Laurent, tot de “vrijwillige stopzetting van alle activiteiten”.

Sinds de oprichting in 1994, 15 jaar geleden – toen wij, mijnheer de voorzitter, nog allebei jonge adonissen waren –, ontving het KINT van de drie gewesten samen 400.000 euro per jaar. Na wat commotie werd dat bedrag teruggebracht tot 143.000 euro, waarvan 60.000 euro van het Vlaamse Gewest. Nu zou die subsidiëring dus helemaal stoppen. De meerwaarde van de instelling was nooit duidelijk, waardoor we er voor een keer geen moeite mee hebben dat het KINT met het badwater wordt weggegooid.

In een reactie stelde de advocaat van het KINT echter dat de gewesten contractbreuk hebben gepleegd en eigenlijk nog een contractuele verplichting hebben tot 2014 om jaarlijks subsidies uit te betalen. Hij stelde dat er misschien wel te onderhandelen viel over een nieuwe vereniging die de subsidies van de gewesten in de toekomst kon ontvangen.

Het zou me ten zeerste verbazen, mevrouw de minister, indien deze advocaat gelijk blijkt te hebben, maar ik wil u toch de volgende vragen voorleggen.

Klopt het dat de gewesten gebonden zijn tot 2014 wat het uitbetalen van subsidies betreft?

Klopt het dat een nieuwe vereniging kan worden opgericht om die zogenaamde ‘contractuele verplichting’ over te nemen of om de contractueel verplichte subsidies in ontvangst te nemen?

Hoe ziet u de afwikkeling van dit dossier?

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het instituut het KINT is in deze commissie meermaals het onderwerp van discussie geweest, herinnert u zich de diverse vragen en interpellaties van mijn oud-collega-parlementslid, de heer Van Nieuwenhuysen, die hierover zowel minister Crevits als minister Peeters talrijke keren heeft ondervraagd.

De heer Vandaele heeft reeds gezegd dat op 29 september jongstleden vzw het KINT ontbonden is. De aanleiding hiervoor was de financiële situatie, die een gevolg is van het slechte financiële beheer en van een slechte werking van het instituut waardoor de subsidies, de eigenlijke werkingsmiddelen, de laatste jaren werden teruggeschroefd.

Het is dan ook kort door de bocht gaan, wanneer de advocaat van het milieu-instituut verklaart dat de ontbinding er is gekomen omdat de gewesten contactbreuk hebben gepleegd. De advocaat meent ook de verdediging van de prins op zich te moeten nemen, maar feit is dat we al jaren de slechte werking aanklagen. Volgens veel personeelsleden was er ook een gebrek aan interesse van de prins, vooral toen bleek dat er geen voorzittersloon meer werd uitgevaardigd. Er was ook een gebrek aan management, wat er inderdaad toe leidde dat er enkel nog gesubsidieerd werd voor afgeleverde projecten. Het feit dat het KINT dan met beperkte middelen voort moest doen, lag niet aan de gewesten, maar enkel aan het instituut zelf.

Mevrouw de minister, ik was dan ook tevreden toen ik vernam dat het KINT werd opgedoekt en ik moet zeggen dat ik mijn collega Van Nieuwenhuysen heb gefeliciteerd. De aangeklaagde wantoestanden hebben hun beslag gekregen en het instituut is ontbonden, maar ik vraag me af of er nog lijken uit de kast kunnen vallen, vandaar de volgende vragen.

Welke subsidies werden door het Vlaamse Gewest uitgekeerd in 2008 en voor welke projecten?

Klopt het dat de subsidies voor 2009 reeds werden gestort? Zo ja, waartoe zullen deze subsidies dan dienen, gelet op het feit dat het instituut ontbonden is?

Bent u van mening dat de gewesten contractbreuk gepleegd hebben zoals het milieu-instituut oppert?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: In de eerste plaats wens ik erop te wijzen dat de gewesten, en concreet het Vlaamse Gewest, geen contractbreuk hebben gepleegd en dat we de subsidies zeker niet hebben ingetrokken.

In 2008 werd bij ministerieel besluit aan het KINT een vaste dotatie van 60.000 euro toegekend. Deze vaste dotatie werd toegekend om de werking van het instituut te ondersteunen. Een projectgebonden subsidie, een variabele dotatie, werd voor 2008 niet toegekend, gezien er vanuit het instituut geen concrete projectvoorstellen werden ingediend. De procedure voor de toekenning van de vaste dotatie 2009, zou kortelings afgerond worden.

Het is inderdaad correct te stellen dat de overeenkomst van 11 juli 1994 tussen de vzw het KINT, het Vlaamse, het Brusselse Hoofdstedelijke en het Waalse Gewest stilzwijgend verlengd was tot 2014. Bij beslissing van 29 september 2009 heeft de algemene vergadering van het KINT eenzijdig beslist tot vrijwillige stopzetting van alle activiteiten; de gewesten hadden niet de intentie om de overeenkomst stop te zetten.

Waar de vraag om uitleg ertoe strekt de verklaringen die de advocaat van het KINT heeft afgelegd naar aanleiding van het besluit van de algemene vergadering van de vzw tot vrijwillige stopzetting van alle activiteiten te controleren op hun juridische correctheid, kan ik u meedelen dat mijn departement het hele dossier momenteel aan een juridisch onderzoek onderwerpt. Het zou van onvoorzichtigheid getuigen om nu reeds een aantal conclusies van dat juridisch onderzoek hier in de commissie mee te delen, maar ik herhaal dat er van onze kant op geen enkel moment geen subsidie werd betaald of stopzetting van het contract werd aangekondigd. Eerst moet de onderlinge relatie tussen de bepalingen van de oorspronkelijke overeenkomst en haar aanhangsels, de beheersovereenkomst en de beslissing van de algemene vergadering van het KINT tot stopzetting van alle activiteiten, verder uitgeklaard worden.

Wel wens ik nog op te merken, doch zonder ook hier al vooruit te willen lopen op de resultaten van een verder juridisch onderzoek, dat de vermelde overeenkomsten mij toch overeenkomsten ‘intuitu personae’ lijken te zijn. Dit zijn overeenkomsten die afgesloten zijn omwille van de persoon of de persoonlijke kwaliteiten van de wederpartij, in dit geval de vzw KINT. Verbintenissen die ‘intuitu personae’ zijn aangegaan, kunnen bijvoorbeeld niet overgaan op erfgenamen en zijn niet overdraagbaar op derden. Wat de wederpartij vzw KINT betreft, is het zo dat uit de overwegingen die aan de statuten van deze vereniging ten grondslag lagen, blijkt dat de persoon van ZKH Prins Laurent en zijn rol als voorzitter van het instituut, bepalend waren voor de oprichting ervan.

Het staat inderdaad ieder vrij om een nieuwe vereniging op te richten. Ik denk dat het momenteel wenselijk is om de opdracht van de aangestelde vereffenaar en het aangehaalde juridisch onderzoek verder af te wachten. Ik wens mij momenteel dan ook nog niet uit te spreken over mogelijke toekomstige samenwerkingsverbanden en de mogelijke overnameplicht van contractueel verplichte subsidies. Het Vlaamse Gewest is bereid mogelijke voorstellen naar toekomstige samenwerking te bespreken, maar uiteraard steeds in overleg met de andere gewesten.

Zoals eerder aangehaald, is het verstandig de resultaten van de werkzaamheden van de vereffenaar af te wachten. Nogmaals, het Vlaamse Gewest is bereid voorstellen inzake een toekomstige samenwerking in overweging te nemen, maar heeft daar hier en nu geen enkele indicatie voor.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mevrouw de minister, het verbaast me toch enigszins dat er sprake is van stilzwijgende verlenging tot 2014. Ik loop ook al een tijdje rond en ik weet wel

dat er langeretermijnsubsidiëringen bestaan, want hoewel men altijd schermt met de annuïteit van de begroting, bestaat ook in de culturele sector de mogelijkheid om te werken met subsidies voor drie of vier jaar, maar een stilzwijgende verlening van 1994 tot 2014 lijkt me vrij ongewoon. Maar ik kan me daarin vergissen.

Ik begrijp dat u geen definitieve uitspraken wilt doen omdat u het juridisch onderzoek afwacht, maar misschien moeten we toch uitgaan van de constatering dat het instituut het KINT weinig meerwaarde heeft voor de milieusector. De dingen die men daar deed, kunnen ook op andere plaatsen gebeuren, zowel op het vlak van onderzoek als van sensibilisatie. Ik zou niet meteen geneigd zijn om nu al te zeggen dat als er nieuwe, leuke voorstellen komen voor samenwerking, we daar met een groot enthousiasme op zouden ingaan. Ik heb die neiging niet.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, hebt u er enig zicht op binnen welke termijn er juridische duidelijkheid komt? Wat zou die stilzwijgende verlenging inhouden, de oprichting van een mogelijk nieuw instituut dat opnieuw gesubsidieerd zou moeten door de gewesten onderling? De heer Vandaele heeft duidelijk aangetoond dat de noodzaak voor de oprichting van een nieuw instituut er eigenlijk niet is. Er zijn voldoende instanties en organisaties die dezelfde taken kunnen doen. Wij zijn, met hetzelfde enthousiasme, geen vragende partij voor de oprichting van een nieuw instituut.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het woord enthousiasme voor eventuele andere voorstellen heb ik niet in de mond genomen. Ik heb gewoon gezegd dat als een vraag komt, we ze zullen beoordelen op het project of het voorstel dat wordt ingediend. Hier en nu is dat er niet. Ik heb ook duidelijk gesteld dat de overeenkomst nooit zomaar kan overgaan op een rechtsopvolger van de vzw KINT. Wat mij betreft, is het duidelijk een overeenkomst die alleen met de vzw KINT is afgesloten en niet kan worden overgedragen.

Wat de stilzwijgende verlenging betreft tot 2014, zijn er een aantal besprekingen geweest in de commissie voor Leefmilieu en zijn er een aantal vragen gesteld. Op dat moment is met alle gewesten de afspraak geweest dat de subsidies werden verminderd maar dat het contract werd verlengd. Dat ligt aan de basis van de verlenging die toen is afgesproken.

Mevrouw Van den Eynde, het onderzoek hoeft niet zo lang te duren, maar ik weet dat het in de politiek gevaarlijk is om ergens een timing op te plakken. Het lijkt me geen onderzoek van maanden. Men moet alle overeenkomsten eens naast elkaar leggen en kijken wat er exact is afgesproken. Ik kan er moeilijk een datum op kleven.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Een stilzwijgende verlenging is toch niet mogelijk als het ontbonden is? Ontbonden betekent toch stopgezet, dan kan er toch geen verlenging komen?

Minister Joke Schauvliege: Wat ons betreft, is nu de overeenkomst stopgezet door de ontbinding van de vzw. Ik bedoelde met de verlenging tot 2014 dat, voor de vzw besloten had om ermee op te houden, het contract blijkbaar verlengd was tot 2014, wat ook inhield dat op dat moment de subsidies iets verlaagd zijn. Hier en nu is voor mij die overeenkomst stopgezet door het feit dat de algemene vergadering zelf heeft beslist om ermee op te houden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■